Telefon № 16-65

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat פּרייז 20 גראָשען! הײַנט 8 זײַטען!

נײַער פֿאָלקסבלאַט

אומפּאַרטײאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 190 (882) | Łódź, Wtorek 17 Sierpnia 1926 | פֿירטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג ז׳ אלול תרפ״ו. | Nr. 190 (882)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24 71

מיכאַלסקי ווערט פינאַנץ-מיניסטער.

וואַרשאַ. 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט פּרעמיער באַרטעל'ס נסיעה קיין גדיניע, דערוויסען מיר זיך אַז זי איז געשטאַנען אין פערבינדונג מיט דער דימיסיע פון פינאַנץ-מיניסטער קלאַרנער, וועלכער וועט פאָרקומען שוין אין די נאָהענטסטע טעג.

אין גדיניע האָט זיך פּרעמיער באַרטעל צוזאַמענגעטראָפען מיט דעפּ. מיכאַלסקי און נאָך אַ קאָנפערענץ וואָס איז צווישען זיי פאָרגעקומען איז געקומען צו אַ הסכם, אַז דעפּ. מיכאַלסקי וועט ווערען פינאַנץ-מיניסטער, אויפ'ן אָרט פון קלאַרנער.

אַ קאָמוניסט, מאַנאַרכיסט און אַ... קאַסע-גנב.

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קאַסע-איינבראָך אין דער פּאָסט-אָפּטיילונג „וואַרשאַ 7" אויף פּרעדראַ 3 איז אַרעסטירט געוואָרען איינער פון די אַנטיילנעהמער, מאָריצי מעלטשעווסקי (הוזשאַ 47) אַ פּראַקטיקאַנט פון פּאָסט-און טעלעגראַפען-אַמט „וואַרשאַ 2". בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפונען פערשידענע אויפרופען קאָמוניסטישע און מאָנאַרכיסטישע.

ארום דער ערד-ציטערניש אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 16. (ספּ. טעל.) ווי „דייל מייל" טיילט מיט האָט זיך די ערד-ציטערניש געפילט אין 22 קרייזען אין אַ גאַנצע רייה שטעדט האָבען זיך די געביידעס פון די אויפטרייסלונגען געשפּאָלטען.

אויפּרייסען און אַטענטאַטען.

בודאַפּעשט, 16. (פּאַט) די פּאָליציי האָט אַרעסטירט 3 אַרבייטער, וואָס אויף זיי איז געפאַלען אַ פערדאַכט, אַז זיי האָבען אַרויסגערופען דעם אַמוניציע-אויפרייס אויפ'ן אינזעל קסעפּעל.

בודאַפּעשט, 16. (פּאַט) ווי די פּרעסע טיילט מיט, זענען די 3 אַרבייטער, וואָס זענען נעכטען אַרעסטירט געוואָרען, איצט בעפרייט געוואָרען. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט אַז דער אויפרייס איז פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס מ'האָט גערויכערט.

די היגע צייטונגען דערצעהלען, אַז מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט די וואַך אויפ'ן אינזעל קסעפּעל געשאָסען אין 2 פערזאָן, וואָס האָבען זיך געוואָלט דערנעהנטערען צו דעם פולווער-לאַגער. אויך אין דער ריכטונג ווערט געפיהרט אַן אויספאָרשונג.

ריגאַ, 16 (ספּ. טעל.) פון ליבאַווע טיילט מען מיט, אַז אויפ'ן דאָרטיגען מיליטערישען לאַבאָראַטאָריום איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַן אַטענטאַט. בעת דער שיסעריי וואָס איז ענטשטאַנען, איז איינער פון די אָנפאַלער דערשאָסען געוואָרען.

ארבייטס-מיניסטעריום נעהמט אין אכט די מיינונגען

פון די האַנד.-אַנגעשטעלטע בנוגע דעם פערלענגערען די האַנדעלס-שעה'ן.

וואַרשאַ. 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער האַנדעלס-מיניסטער האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס-מיניסטעריום וועגען זיין שטעלונג אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פערלענגערן די האַנדעלס-שעהן אין די האַנדעלס-אונטערנעהמונגען.

דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום האָט היינט זיך בעשעפטיגט מיט דער דאָזיגער פּראַגע און ס'זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייה בעשלוסען. דערביי זענען גענומען געוואָרען אין אַכט די מיינונגען פון די פערטרעטער פון די האַנדעלס-אַנגעשטעלטע פעראיינען. וועלכע זיי האָבען אַרויסגעזאָגט בשעתו אויף דער קאָנפערענץ אין אַרבייטס-מיניסטעריום.

מאָרגען וועט דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום וועגען דער דאָזיגער פּראַגע צוזאַמענרופען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ.

די זיצונג פון פעלקער-בונד —

דעם 8. סעפּטעמבער.

גענף. 16 (פּאַט) דעם 8. סעפּטעמבער וועט אין גענף זיך צוזאַמענקומען די פעלקער-ליגע, כדי אָנצונעהמען די דייטשען און צו בעשטימען פאַר זיי אַ שטענדיגען אָרט אינ'ם פעלקער-ליגע-ראַט. די דאָזיגע בעשטימונג וועט אַרויסרופען אַ נויטווענדיגקייט איבער-צובויען אַלע אָרגאַניזאַציעס פונ'ם פעלקער-בונד,

די אַלע איבעריגע ענינים, וואָס געפונען זיך אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דער פעלקער-בונד-זיצונג האָבען אַ מינדערוואָרטיגע בעדייטונג.

אין רוסלאַנד איז רוהיג.

ערקלערט דער פּוילישער אַמבאַסאַדער אין מאָסקווע.

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז קיין וואַרשא געקומען דער פּוילישער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע ה' קעמפּמשינסקי. אייער קאָרעספּאָנדענט האָט זיך צו איהם געווענדעט מיט אַן אָנפראַגע, וואָס הערט זיך אין רוסלאַנד און ווי ווייט אמת זענען די אַלע קלאַנגען.

ה' קעמפּמשינסקי האָט געענטפערט אַז ער איז איצט שטאַרק אויסגעמאַטערט פון וועג, כדי צו געבען אַ גענויע תשובה. איינס מוז ער אָבער זאָגען, אַז די אַלע ידיאות וועגען די אומרוהען, זענען אויסגעטראַכט און אויסגעזויגען פון די פינגער.

אין רוסלאַנד איז – רוהיג. ס'קומען פאָר פּאַרטיי רייבונגען, זיי זענען אָבער שוואַכער ווי אין דער גאַנצער וועלט. טראָצקי איז רוהיג אין האָט נישט קיין שום שייכות מיט דער אָפּאָזיציע.

צום סוף האָט ה' קעמפּמשינסקי נאָך אַמאָל געבעטען אונטערצושטרייכען, אַז אַלע ידיעות וועגען די אומרוהען אין רוסלאַנד, זענען פאַלש.

די שמחה ביים מאַדזשיצער רבי'ן.

וואַרשאַ, 16. (טעלעפאָניש). שבת איז אין אָטוואָצק פאָרגעקומען דער ברית פון ניי-געבוירענעם זוהן פון מאַדזשיצער רבי'ן. צו דער דאָזיגער שמחה זענען זיך צוזאַמענגעקומען אַ פּאָר טויזענד מאַן, אויך די רביים פון פּאַריסאָוו, ראַדזין, אַמשאַנאָוו, אָטוואָצק און צעהנדליגער רבנים.

די ברית-צערעמאָניע איז צוגעגאַנגען זעהר פייערליך. דעם קינד האָט מען אַ נאָמען געגעבען ישראל נאָכ'ן אַלטען מאַדזשיצער רבי'ן ז"ל. די שמחה האָט זיך פערצויגען ביז פּאַרטאָג.

אַ שפּאַלטונג אין נ.פּ.ר.

פּויזען. 16 (טעלעפאָניש) דאָ איז פאָרגעקומען דער צוזאַמענפאָהר פון די נ. פּ. ר. צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 164 דעלעגאַטען פון די פּויזנער וואָיעוואָדזטווע. 21 דעלעגאַטען פון דער אָפּאָזיציע האָבען פערלאָזען דעם צוזאַמענפאָהר. די אָפּאָזיציע בראש מיט די דעפּ. וואַשקעוויטש און טשיזשאַק האָט געשאַפען אַ נייע פּאַרטיי א. נ. לינקע נ.פּ.ר.

די נייע פּאַרטיי שטיצט די איצטיגע רעגירונג. די אָפּאָזיציע רופט צוזאַמען אַ קאָנפערענץ אין קאַטאָוויץ.

סטיפּענדיע אויפ'ן נאָמען פון שלום-עליכם.

מינסק, (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 10. יאָהרצייט פון שלום-עליכמ'ס טויט האָט דער קאָמיסאַריאַט פאַר בילדונג אין ווייס-רוסלאַנד בעשלאָסען צו בילדען ביי איינער פון די הויך-שולען אין ראַטען - פערבאַנד אַ סטיפּענדיע אויפ'ן נאָמען פון שלום-עליכם אין דער גרויס פון 100 רובעל אַ חודש.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קל. 5-טער טאָג.

10,000 זל.: 18190, 51313, 62040.

2,000 זל.: 16193, 35750,

1,000 זל.: 5263, 6726, 9759, 14757, 46854,

600 זל.: 1986, 9840, 12253, 18469, 21032, 24618, 41711, 51102, 56097, 56883, 61467, 63660.

500 זל.: 4767, 6104, 11435, 13969, 14542, 15873, 23432, 26545, 29095, 32179, 34681, 35777, 37791, 42744, 43995, 47311, 48036, 48833, 50154, 51293, 54294, 54413, 57375 61872, 65208.

400 זל.: 457, 896, 1383, 2060, 6489, 11154, 13337, 17489, 21531, 24129, 24263, 27117, 27462, 28906, 29637, 30751, 32143, 33797, 34564, 36353, 39966, 40807, 42053, 42600, 45900, 48447, 51660, 53840, 56488, 56621, 58782, 60985, 63201, 63506, 64117, 64991.

לאָדזער טעקסטיל-סחורות פאַר ענגלישע קאָלאָניעס.

ענגלישע פירמעס ווילען איינקויפען גרויסע טראַנספּאָרטען אין לאָדז.

(ס) זייט עטליכע טעג ווײַלען אין לאָדז פאָרשטעהער פון ענגלישע פירמעס, וועלכע האָבען אָנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען מיט לאָדזער עקספּאָרטערן וועגען גרויסע בעשטעלונגען פון טעקסטיל-סחורות פאַר די ענגלישע קאָלאָניעס.

אין דער ערשטער רייה האַנדעלט זיך וועגען גרויסע בעשטעלונגען אויף קאָלדרעס, דערקעס, פּלעדען און אַנדערע, וועלכע זענען בעשטימט פאַר'ן ענגלישען קאָלאָניאַל-מיניסטעריום

די ענגלישע פאָרשטעהער האָבען קאָנפערירט מיט'ן וויצע-פּאָרזיצענדען פון אינדוסטריעלער פערבאַנד ה' קערנבוים. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אין לאָדז איז נישט פערהאַן אויף לאַגער אַזויפיל סחורות ווי די ענגלענדער פערלאַנגען. עטליכע פאַבריקאַנטען זענען אָבער גרייט גלייך אָנצוהויבען פערשטאַרקען די אַרבייטען אויף זייערע פאַבריקען, כדי נאָכצוקומען דעם פערלאַנג פון די ענגלישע אימפּאָרטערן.

*

(פּ) אין לאָדז ווײַלען איצט אַ רייה סוחרים פון דרום-אַפריקע, זיי ווילען איינשטעלען אַ שטענדיגען האַנדעלס-קאָנטאַקט צווישען לאָדז און קאַפּשטאַט. אויף אַ רייה קאָנפערענצען, וואָס זיי האָבען אָפּגעהאַלטען מיט די לאָדזער אינדוסטריעלער, האָבען זיי זיך איבערצייגט וועגען אַ מעגליכקייט פון אַ פּלאַנמעסיגען גרויסען עקספּאָרט פון טעקסטיל סחורות.

אין סעפּטעמבער קומען זיי ווידער, כדי ענטגילטיג צו שליסען די טראַנזאַקציעס.

אומגעלונגענער עלילת-דם אין ליטא.

ריגע, (ספּ. טעל.) אין שטעטעל סודאַרג (אין קאָוונער ליטע) וואוינט אַ יוד אַ בעקער יוסף יאַזעפּאָוויץ. ביי איהם האָט געדינט פון 1916-טען יאָהר אַ קריסטליכע דינסט פון ווילנער קאַנט דינסטאָג דעם 3-טען אויגוסט 6 פריה איז די דינסט נישט זאַגענדיג קיין וואָרט אַוועק. דערבייאיגע קריסטליכע שכנים, זעהענדיג, אַז די דינסט איז נישטאָ, האָבען אָנגעהויבען צו פערשפּרייטען קלאַנגען. עס האָט זיך זאָגאָר געפונען איינע וואָס האָט דערצעהלט, אַז זי האָט אין חלום געזעהען, ווי דער בעקער וואַרפט אַרויס דער דינסט'ס קאָפּ דורכ'ן קוימען. דער קאָפּ האָט זיך געבעטען, מען זאָל נקמה נעהמען פאַר איהר בלוט און נישט לאָזען דאָס בענוצען אויף מצה.

די געשיכטע איז אויך דערגאַנגען צום אָ-טינען גלח, וועלכער האָט אויפגעפאָדערט דעם אָרטיגען פּאָליציאַנט צו מאַכען אַ אויספאָרשונג און צונויפשטעלען אַ פּראָטאָקאָל. דערביי האָט ער געדראָהט דעם פּאָליציאַנט, אַז אויב ער וועט זיך נישט נעהמען ענערגיש צום ענין, וועט ער איהם פער'מסר'ן.

די קלאַנגען האָבען זיך פערשפּרייט בליק שנעל אין די אַרומיגע דערפער און עס האָבען זיך אָנגעהויבען בעוועגען אין שטעטעל פינסטערע עלעמענטען, וועלכע האָבען דעם בעקער בעשולדיג, אַז ער האָט געקוילעט די דינסט.

צום גליק זענען אָנגעקומען אין שטעטעל עטליכע פויערים פון אַ נאָהענטען דאָרף. וועלכע האָבען דערצעהלט, אַז מיט אַ פּאָר שעה צוריק האָבען זיי אַליין געזעהען די „געקוילעטע דינסט" געהענדיג אַ לעבעדיגע מיט אַ פּעקעל אין די הענד דורך זייער דאָרף.

די מינדערהייטס-קאָנפערענץ אין גענף.

ג ע נ ף. (י.ט.אַ.) צווישען 25-טען און 27-טען אויגוסט וועט אין גענף אָפּגעהאַלטען ווערען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אַ קאָנפערענץ פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין אייראָפּאַ.

אין דער דאָזיגער קאָנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען פאָרשטעהער פון דער יודישער מינדערהייט אין פּוילען, באַלטישע מלוכות, טשעכאָסלאָוואַקיי, עסטרייך, צוזאַמען וועלען זיך בעטייליגען אין דער קאָנפערענץ לערך 20 יודישע דעלעגאַטען. דער טאָג-אָרדנונג פון דער קאָנפערענץ, וועלכער איז, איבט פעסטגעשטעלט געוואָרען ענטהאַלט, צווישען אַנדערן, פאָלגענדע פּונקטען:

1) זיכערקייט פון קולטורעלע פרייהייט, 2) די רעגולירונג פון דער שפּראַכען-פראַגע, 3) גלייכהייטס-זיכערקייט פון עקאָנאָמישע בעציהונגען, 4) בירגערשאַפטס-רעכט און וואַהל-רעכט פון די מינדערהייטען, 5) לעזונג פון שטרייט-פראַגען צווישען די רעגירונגען און די נאַציאָנאַלע גרופּען.

קאָנגרעס פון יודישער יוגענד אין סערביען.

ב ע ל ג ר אַ ד, 15 (ספּ. טעל.) אין סאַראַיעוואָ האָט זיך געענדיגט דער יודישער יוגענד-קאָנגרעס פון סערביען. ער איז דאָס מאָל דורכגעגאַנגען מיט ערפאָלג. די הויפּט-טעמע איז געווען די בעציהונגען צו דער פּאַלעסטינע-ארבייט און צו דער אַרבייט אין גלות. די ספרדישע יוגענד האָט געפאָדערט, אַז אויסער דער ארץ-ישראל אַרבייט זאָל מען אָנהויבען מעהר אויפמערקזאַמקייט ווידמען דעם לעבען אין גלות. די רעזאָלוציע וואָס איז אָנגענומען געוואָרען אנערקענט דעם פּרימאַט פון ארץ-ישראל אין דער יוגענד-ערציהונג, זי בעטאָנט אָבער, אַז אויך דער גלות דאַרף נישט פערנאַכלעסיגט ווערען.

דאָס כאַראַקטעריסטישע פון דעם דאָזיגען קאָנגרעס איז געווען, וואָס די ספרדישע גרופּע איז אויפגעטרעטען אַלס אַ בעזונדערע אָרגאַניזאַציע מיט בעזונדערע פאָדערונגען. אַ גרויסע דעבאַטע איז געפיהרט געוואָרען, צו דאַרף עקזיסטירען אַ אָפּגעזונדערטע ספרדישע יוגענד-אָרגאַניזאַציע.

עס איז ווייטער בעשלאָסען געוואָרען צו פיהרען אַ גרויסע פּראָפּאַגאַנדע אין באָסניע און בעזונדערס אין דרום-סערביען.

ציטוויליג אָבגעשטעלט די שול-גזירה אין רומעניען.

ב ו ק אַ ר ע ש ט, (י.ט.א.) דער רומענישער מיניסטער פאַר פאָלקס-בילדונג ה' פּעטראָוויטשי האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער דער געזעץ פאַר פּריוואַט-שולען, וואָס איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכ'ן פריהערדיגען בילדונגס-מיניסטער אַנגעלעסקו און איז אַקצעפּטירט-געוואָרען דורכ'ן פּאַרלאַמענט, וועט נישט אָנגעווענדעט ווערען אינ'ם שול-יאָהר 1927|26.

דער דערמאָנטער געזעץ פון ג. מיניסטער אַנגעלעסקו האָט בעצוועקט צו פערניכטען דעם שול-וועזען פון די מינדערהייטען. דערין אויך פונ'ם בריים-פערצווייגטען יודישען שול-נעץ. דאָס אָבשטעלען דעם געזעץ כאָטש ציטווייליג גיט אַ גרונד צו האָפען, אַז די איצטיגע רומענישע רעגירונג איז גענייגט צו פיהרען אַ ליבעראַלערע שול-פּאָליטיק לגבי די מינדערהייטען.

אייזענבאַהן-ליניע מיט אַ יודישען נאָמען.

מ אָ נ ט ר י אַ ל, (ספּ.) די קאַנאַדישע אייזענבאַהן-ליניע ביים פּאַציפישען ים האָט בעשלאָסען אָנצורופען איהר נייע ליניע אין טאַסטעפּשעוואַן „אונגער, האַפּער און זאַנענפעלד”.

אונגער און האַפּער זענען געווען די דירעקטאָרען פון דער יק"א און זאַנענפעלד איז געווען אַ פּיאָנער-פערמער אין דעם געגענד.

מעמאָריאַל פון יודישע סוחרים צום פּרעמיער באַרטעל.

וו אַ ר ש אַ, 16, (טעלעפאָניש). די צענטראַלע פון סוחרים-פעראיין האָט איבערגעשיקט צום פּרעמיער באַרטעל אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען עס ווערט אָנגעוויזען, אַז די קלאַנגען וועגען שאַפען אַנ'עקספּאָרט-סינדיקאַט פאַר תבואה, האָט בעאונרוהיגט די ברייטע סוחרישע קרייזען אין לאַנד און אין אויסלאַנד; אַז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען די תבואה-עקספּאָרטערען אויף אַ קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 4-טען אויגוסט אָנגענומען אַ רייה רעזאָלוציעס, למשל, אַז דאָס אָרגאַניזירען אַנ'עקספּאָרטערען-סינדיקאַט פאַר תבואה איז אַ ריזיקאַלישער שריט און איז געפעהרליך פאַר'ן ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד, אַז די רעגירונג איז אימשטאַנד געזונד צו מאַכען די פערהעלטנישען אין תבואה-האַנדעל דורך שאַפען ביליגע קרעדיטען, געבען די מעגליכקייט צו שאַפען אַ קאָנטאַקט מיט אויסלענדישע פירמעס, פערביליגערן דעם טראַנספּאָרט מאַריף קיין דאַנציג א. א. וו. ; אַז דער בעסטער רעגולאַטאָר פון דעם ווירטשאַפטליכען לעבען איז דער פרייער האַנדעל און די פּריוואַטע איניציאַטיוו פון אַלע אַנדערע עקספּערימענטען קאָנען ברענגען אַ גרויסען שאָדען די מלוכה'שע אינטערעסען.

די צענטראַלע פון סוחרים-פעראיין מאַכט אויפמערקזאַם דעם פּרעמיער, אַז די קלאַנגען וועגען שאַפען אַנ'עקספּאָרט מאָנאָפּאָל ווערען מיט יעדען טאָג שטאַרקער און אין דער פּרעסע ווייזט מען שוין אָן אויף די אָדער יענע אַמעריקאַנישע פירמע, וואָס האָט בדעה איבערצונעהמען דעם גאַנצען תבואה-עקספּאָרט פון פּוילען.

אַזוי ווי מען איז איבערצייגט, אַז די איצטיגע רעגירונג וועט נישט מסכים זיין צוצוגעבען אויסלענדער בעזונדערע פּריווילעגיעס, ווענדט זיך די צענטראַלע פון סוחרים-פערבאַנד צום פּרעמיער מיט דער ביטע אָבצוזאָגן קענען אַלע ידיעות, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין משך פון דער לעצטער צייט וועגען שאַפען אַנ'-עקספּאָרט-סינדיקאַט, כדי צו בערוהיגען די פעראינטערעסירטע קרייזען.

אימיגראַציע-הנחה אין אַמעריקאַ פאַר רבנים.

וו אַ ש י נ ג ט אָ ן, (י.ט.א.) די אימיגראַציאָנס-ביוראָ האָט פעראָפענטליכט אַ געזעץ, לויט וועלכען פּראָפעסאָרען און גייסטליכע, (אויך רבנים) וועלכע זענען אָנגעקומען אין די פעראייניגטע שטאַטען פאַר דעם 1. יולי 1924, ווערט ערלויבט ברענגען קיין אַמעריקאַ זייערע פרויען און קינדער אונטער 18 יאָהר, אויסער דער קוואָטאַ. דער געזעץ וועט זיין גילטיג ביז דעם 1. יולי 1927.

די ענגלישע אימפּעריע זאָל איבערגעבויט ווערען אויף אַנדערע יסודות.

אין לאָנדאָן גרייט מען זיך זייער ערנסט צו דער בריטישער מלוכה-קאָנפערענץ, וואָס וועט זיך אָנהויבען דעם 19-טען אָקטאָבער. די דאָזיגע קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון אַלע ענגלישע דאָמיניעס וועט בעהאַנדלען זייער וויכטיגע פראַגען און די בעשלוסען פון דער קאָנפערענץ קאָנען האָבען אַנ'אומגעהויערע בעדייטונג פאַר דעם צוזאַמענשטעל און דער פעלקער-רעכטליכער שטעלונג פון דער ענגלישער אימפּעריע.

עס איז שוין איצט קלאָר, אַז אויף דער קאָנפערענץ וועלען זיין פערטראָטען צוויי ריכטונגען, וואָס יעדע פון זיי פאַסט אַנדערש אויף דעם וועזען און כאַראַקטער פון דעם בריטישען מלוכה-בונד. דרום-אַפריקע, קאַנאַדע און אירלאַנד שטעלען זיך פאַר גרויס-בריטאַניען, ווי אַ פעדעראַל-אוניע פון פערשידענע מלוכות, וואָס זענען פעלקעררעכטליך אינגאַנצען אומאָפּהענגיג איינע פון די אַנדערע. פון מאָל צו מאָל רעדען זיך די דאָזיגע מלוכות צונויף צווישען זיך ווענען דיפּלאָמאַטישער אָדער מיליטערישער הילף. אָבער אין תוך זענען זיי צווישען זיך נישט פּאָליטיש פערבונדען — זיי פעראייניגט בלויז די שפּראַך און דער געמיינזאַמער קעניג.

אַרויסגעהענדיג פון דעם שטאַנדפּונקט וואָלט אויסגעקומען, אַז אַ מלחמה-ערקלערונג פון ענגלאַנד למשל, וואָלט נישט געווען אויטאָמאַטיש פערפליכטענד פאַר די דאָמיניעס.

די דאָזיגע גרופּע וועט אויף דער קאָנפערענץ אַרויסשטעלען די פאָדערונג, אַז די דאָמיניעס זאָלען נישט צושטעהן צו דעם לאָקאַרנער-אָפּמאַך. די ענגלישע רעגירונג וועט ווענען דעם מעלדען די איבעריגע מלוכות און דערמיט אַליין וועט דאָקומענטירט ווערען די פעלקער-רעכטליכע אומאָפּהענגיגקייט פון די דאָמיניעס.

אַנדערש איז דאָגעגען די שטעלונג פון אויסטראַליען און ניי-זעלאַנד. זיי פאָדערן פאַר די דאָמיניעס בלויז אַ ווירטשאַפטליכע אויטאָנאָמיע. אין אַלגעמיין אָבער זאָל בלייבען איין טיפּ פון אַ בירגער – אַ בירגער פון גרויסבריטאַניען. אין פראַגען פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק דאַרף זיך ענגלאַנד בלויז צוזאַמענרעדען מיט די דאָמיניעס און דאַן טרעטען זיי אַרויס איינהייטליך אין אַלעמענס נאָמען.

דער אויסטראַלישער פּרעמיער ברים שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז ווען ענגלאַנד וועט אַרויסטרעטען אַזוי סאָלידאַריש אין נאָמען פון אַלע דאָמיניעס, וועט דאָס ממילא קענען פערלייכטערן די לאַסט פון דער בעוואָפנונג, ווייל די וועלט וועט וויסען, אַז זי דאַרף זיך שטענדיג רעכענען מיט דעם ווידערשטאַנד פון דער גאַנצער ענגלישער וועלט-אימפּעריע.

וועלכער פון די ביידע שטאַנדפּונקטען וועט אויף דער קאָנפערענץ בעקומען די איבערהאַנד?

דעם ענטפער דערוואַרט מען מיט שפּאַנונג נישט בלויז אין לאָנדאָן, נאָר אויך אין דער גאַנצער וועלט.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5–7. 17

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

הײלפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען

Dr. med. A. SZMIRGELD

נערווען-אַרצט.

CEGIELNIANA 6. 144

אײַנשרייבען קאָן מען זיך יעדען טאָג פון 6 ביז 7 אָוונט.

Dr. med. Braun

23 פּאָלודניאָוואַ 23

— — טעלעפאָן 26 40. — —

צוריקגעקערט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ ליכט (האָר אויספאַל).

נעהמט אָן פון 9–12 און פון 5–8 אָוונט

דאַנטיסט און צאָהן-טעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פרייזען ביליגע! גאַראַנטירונג אָהן געצאָהלט

Szkoła I. KACENELSONA

Łódź, Cegielniana 28.

עס ווערען נאָך אָנגענומען שילער און שילערינס אין די העכערע ווי אויך אין די פּאַראַלעלע נידעריגע קלאַסען.

אין די העכערע קלאַסען לאַטיין, מיט אַ פערגרעסערטען פּראָגראַם פון העברעאישע לימודים.

גן-ילדים העברי הראשון של ש. קצנלסון-פיינשטיין

פון נייעם שול-יאָהר ווערען אויך פערגרעסערט און בעניית די אָבטיילונגען פון דער I-טער העברעאישער פּרעבעל-שולע. קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר ענטוויקלען זיך און בעקומען די ערשטע לעהרע דורך אַרבייט, שפּיל און געזאַנג. פאַר 6-יעהריגע ווערט געעפענט אַ ספּעציעלע A-קלאַס. די שולע ווי אויך דער גן-ילדים ווערט געפיהרט דורך לעהרער-ספּעציאַליסטען אונטער די לייטונג און מיטווירקונג פון י. קאַצענעלזאָן. אין ווערט פון גייעם שול יאָהר געעפענט אַ נאָכמיטאַג-אָבטיילונג פון גן-ילדים און שולע פאַר אונבעמיטעלטע עלטערן מיט אַ הנחה פון 40 פּראָצענט.

מיט אָנמעלדונגען טאָג טעגליך פון 11–1 פאַרמיטאָג אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע 987 די פערוואַלטונג.

צו דער עפענטליכקייט!

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט אַלע פּוטער-סוחרים, אַז די פּוטער-הענדלער

לייביש הילבערט, ווסכאָדניאַ 44

צאָהלט זייט אַ לענגערע צייט העכערע פּרייזען פאַר שמאַנט פּוטער און איז דאַמיט אויסען צו ברענגען שאָדען און אויך צו רואינירען דעם פּוטער-סוחר ה' ישראל לייב לאַגושיצקי. צום בעווייז דינט דער פאַקט, אַז זונטאָג דעם 15 אויגוסט האָט דער אויבענדערמאָהנטער הילבערט געצאָהלט פאַר אַ שטיקעל שמאַנט פּוטער 22.40 זל. און דער צייט ווען דער פּרייז איז געווען פון 21 זל. ביז 21.40 זל. דעריבער בין איך געצוואונגען צו וואָרנען דעם ה' הילבערט, אַז אויב עס וועט זיך דאָס זעלבע ווייטער ווידערהאָלען, נעהם איך אַראָב פון מיר די גאַנצע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען. 154

משה לאַגושיצקי, אַלעקסאַנדריסקאַ (מרדכי גבאי'ס גאַס) 11.

LEKARZ-DENTYSTA

R. HELMAN

152 26 Cegielniana 26

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 10 ביז 1 און פון 3 ביז 7 נאָכמ.

ס'זענען געפונען געוואָרען 2 וועקסלען

ביידע צוזאַמען אויף אַ סומע פון צירקאַ 350 זל.

אָבצונעהמען געגען סימנים ביי 149

פ. פוטערמאַן, פּעטריקאָווער 28.

השבת אבדה!

נעכטען ביינאַכט האָב איך אויף דער סמאַציע סקאַרזשיסק אויף דעם צוג, וואָס געהט קיין לאָדז בעמערקט אַ פּעקעל לעדער, וועלכעס עס איז פערגעסען געוואָרען. מען קען געגען סימנים דאָס ביי מיר אָפּנעהמען.

אלעזר טענצער

פּולנאָצנאַ 5. 161

שול-בענק

... ווי אויך ...

פערטיגע מעבעל

איז צו בעקומען אין מיין מעכאַנישע טישלעריי

מ. שופּמאַ, ווסכאָדניאַ 64. 144

„יעדער, וואס שטערט די קאלאניזאציע אין רוסלאנד בעגעהט א פארברעכען געגען די יודען אין רוסלאנד“.

(קארעספאנדענץ פון מאסקווא צום „נייעם פאלקסבלאט“).

די מאסקווער יודישע געזעלשאפטליכע קרייזען האבען „אינטער פארזיץ פון דעם פרעזידענט פון מאסקווער קהלה אלבערט פוקס, איינגעארדענט א קבלת פנים די אמעריקאנער געסט ה"ה ביליקאוו, פון פילאדעלפיע, ה' סטעגליפאלק פון טשיקאגא, ה' שווייצער פון בערלין און ה' וויליאמס ראזענוואלד, א זוהן פון יולי זש. ראזענוואלד פון טשיקאגא.

די ערשטע דריי זענען געקומען אהער אין די אינטערעסען פון „דזשאינט“ צו בעקענען זיך מיט דעם צושטאנד פון די קאלאניעס און מיט דער עקאנאמישער לאגע פון די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד בכלל; דער לעצטער איז א מיטגליד פון דער אטעריקאנישער „עקסקורסיע 91“, וואס איז געקומען קיין סאוויעט-רוסלאנד צו שטודירען עקאנאמישע פראגען. די צוויי יודישע דעלעגאטען פון דער אמעריקאנער עקסקורסיע ה' ראזענבערג און ה' סאמיועל קאהן אונטערעסירען זיך מיט יודישע אנגעלעגענהייטען און וועלען דעריבער בעזוכען די יודישע קאלאניעס צוזאמען מיט די טוער פון „דזשאינט“.

דעם אווענד האט געעפענט ה' אלבערט פוקס, וועלכער האט בעגריסט די געסט. דער ערשטער האט גענומען דאס ווארט ראובן בריינין, וועלכער האט אין א לענגערער רעדע איבערגעגעבען די איינדריקען, וואס ער האט ארויסגעטראגען פון זיין וואכען-לאנגער רייזע איבער די יודישע שטעט און שטעטלעך און איבער די קאלאניעס אין סאוויעט-רוסלאנד.

איך בין געקומען אהער - האט ה' בריינין צווישען אנדערן געזאגט, פול מיט ספקות, אבער אהן פאראורטיילען. זעהענדיג דעם קרענקליכען דלות און עלענד אין די יודישע שטעטלעך פון איין זייט, און דעם וואונדערבארען ערפאלג פון דער קאלאניזאציע פון דער אנדערער זייט, מוז איך זאגען; דא, אין די קאלאניעס, איז די לעזונג פון דער פראגע. איך בין געוועזען איינער פון די ערשטע, וועלכע האבען געגרינדעט אין מאסקווע א ציוניסטישען קרייז דער ציוניסט אין מיר האט לאנג געקעמפט געגען דעם טיפען איינדרוק, וואס די ארבייט אין די קאלאניעס האט אויף מיר געמאכט, אבער צו גרויס איז די ארבייט, וואס דא ווערט געטון, איך וואל זיך ענטגעגענשטעלען דעם, צו וואס עס דיקטירט מיר מיין געוויסען. מיט א ריינעם געוויסען זאג איך, אז עס איז נישטא קיין שום סתירה צווישען קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד און קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל. יעדערער, ווער עס שטערט דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד, בעגעהט א פארברעכען געגען די יודען אין רוסלאנד.

איבערגעהענדיג צו ארץ-ישראל האט בריינין דערצעהלט, וואס פאר אנ'אזוי פערגעסליכען איינדרוק ארץ-ישראל האט אויף איהם געמאכט און צווישען אנדערס געזאגט:

בנוגע צום מענשען-מאטעריאל, קען קיין בעסערער מענשען-מאטעריאל ווי ארץ-ישראל פערמאגט נישט זיין. די גאנצע ארבייט אין ארץ-ישראל איז איין בעגייסטערונג, איין גאטעס-דינסט, איין מסירת נפש. מענשען שאפען דארטען וואונדער בלויז מיט זייער ענטוזיאזם. אבער צו מיין גרויסען בעדויערען, מוז איך צוגעבען, אז היינט צו טאג, קען ארץ-ישראל נישט אריינעמען קיין גרעסערע אימיגראציע. און די עקאנאמישע לאגע בכלל איז דארט זעהר שווער. עס קען דעריבער גאר קיין רייד נישט זיין פון א שטערונג מצד דער רוסישער קאלאניזאציע פאר ארץ-ישראל.

ער האט געענדיגט מיט א הייסען אויפרוף צו שטיצען די קאלאניזאציע אין רוסלאנד, נישט פערגעסענדיג אן דער ארבייט אין פאלעסטינא.

א הארימע רעדע האט געהאלטען פראפ. דוד שאר, וועלכער האט זיך ערשט אומגעקעהרט פון ארץ-ישראל, וואו ער האט פערבראכט לענגערע חדשים. ארויסדריקענדיג זיין ענטזיאזם בעגייסטערונג פאר דעם, וואס עס טוט זיך אין ארץ-ישראל און וואס האט א וויכטיגע בעדייטונג פאר'ן גאנצען יודענטום.

דער רעדנער זאגט דאס זעלבע, וואס ה' בריינין, אז קיין שום סתירה צווישען דער ארבייט אין ארץ-ישראל און דער קאלאניזאציע אין סאוויעט רוסלאנד איז נישטא, און ווענדעט זיך מיט א הייסע אויפרוף צו שטיצען מיט אלע כוחות, יעדע ארבייט, וואס פיהרט צו דער אויפבויאונג פון דאס יודישע פאלק וואו עס זאל זיך נישט געפונען.

מיט א שטורמישע רעדע איז ארויסגעטרעטען אברהם בראגין, וועלכער האט געשילדערט די שווערע לאגע פון די יודישע גרויסע מאסען פון איין זייט און די גרויסע עקאנאמישע און פאליטישע פערספעקטיווען, וואס די קאלאניזאציע עפענט פאר יודען אין סאוויעט-רוסלאנד פון דער צווייטער זייט.

דער רעדנער האט שארף אטאקירט די אמעריקאנער ציוניסטען וואס זענען געגען דער קאלאניזאציע אין רוסלאנד. ער האט אויך שארף געמוסר'ט די יודישע אינטעליגענץ אין סאוויעט-רוסלאנד, וואס שטעהט פון ווייטען פון יעדען געזעלשאפטליך-נאציאנאלער ארבייט.

צום שלוס האט אין נאמען פון די אנוועזענדע געסט גערעדט ה' ביליקאוו, וועלכער האט ארויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט דער סימפאטיע, וואס די קאלאניזאציע בעגעגענט אין סאוויעט-רוסלאנד.

פאר די 5 טעג, וואס איך בין דא - האט ער געזאגט - האב איך גערעדט וועניגסטענס מיט 100 מענשען פון אלע קלאסען, אלע גרופען און אלע שיכטען פון דער יודישער געזעלשאפט, און, עס פרעהט מיך צו בעשטעטיגען, אז איך האב קיין איין פרינציפיעלען געגנער פון דער קאלאניזאציע נישט בעגעגענט. ציוניסטען ווי נישט ציוניסטען בעציהען זיך מיט דער זעלביגער ווארימקייט צו דער ארבייט, וואס ווערט געטון דא מיט דער הילף פון „דזשאינט“.

די קאלאניזאציאנס-פראגע אין רוסלאנד האט צושפאלטען דאס אמעריקאנער יודענטום אין צוויי לאגערן, ווייל די ציוניסטען גלויבען, אז די קאלאניזאציע אין רוסלאנד איז א שטערונג פאר דער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל, אדער, אז דאס איז געגען דער ציוניסטישער אידעע. די ציוניסטען, מיט וועלכע איך האב גערעדט דא אין רוסלאנד האבען אנ'אנדער מיינונג, און דעריבער גלויב איך, אז דער חוב פון די ציוניסטען און פון די, וואס סימפאטיזירען מיט זיי איז צו זאגען זייערע אידעע-חברים אין אמעריקא, וואס זיי קלערען וועגען דער קאלאניזאציע, זאגען אויפריכטיג, זאל עס זיין פאזיטיוו אדער נעגאטיוו.

א לענגערע רעדע האט אויך געהאלטען ספרויה מזה.

דער אווענד האט זיך געענדיגט שפעט נאך האלבער נאכט.

דער בעפרייטער יודישער סוחר האאס.

(קארעספאנדענץ פון דייטשלאנד).

„אין דייטשלאנד זענען נאך דא ריכטער“! — אזוי מוז מען זאגען נאכדעם, ווי עס האט זיך געענדיגט דער סכסוך צווישען דעם ארטיגען ריכטער אין מאגדעבורג און דעם יוסטיץ-מיניסטעריום וועגען דעם פאל האאס. דער ענין האאס איז שוין לאנג ארויס פון דעם ענגען ראם פון אנ'ארטיגען פראצעס. עס איז געווארען א פראגע פון דער דייטשער יוסטיץ.

עס איז געווארען א רעכט-פראגע און די דעמאקראטישע עלעמענטען האבען געזעהן אין דעם אופן, ווי אזוי די אויספארשונג ווערט געפיהרט, א סכ.ה פאר דער דייטשער רעפובליק. ענדליך אבער האט דער אויספארשונגס-ריכטער קעלינג בעקומען אירלויב און דאס העכערע געריכט האט פעראָרדענט צו בעפרייען דעם אנגעקלאגטען רודאלף האאס פון געפענגניש, מיט איהם צוזאמען זענען אויך בעפרייט געווארען פישער און רויטער. די צוויי, וואס זענען מיט איהם צוזאמען געווען אנגעקלאגט.

די בעפרייאונג האט ארויסגערופען א גרויסע שמחה אין מאגדעבורג. די גאסען זענען געווען פול מיט מענשען, מען האט די בעפרייטע בעגעגענט מיט בעגריסונגען. א סך פון פובליקום האבען זיך געשטופט צום בעפרייטען און איהם געדריקט די האנד.

נישט אזוי לייכט איז אנגעקומען די בעפרייאונג. די בעראטונג פון די ריכטער האט געדויערט פיר שעה. די שפאנונג פון דער פאמיליע, פון די פריינד, איז געווען געוואלטיג גרויס. ענדליך האט מען אריינגערופען דעם אדוואקאט בראון, דעם פערטיידיגער פון האאס, און מען האט איהם געמאלדען דאס אלע דריי ווערען בעפרייט. ווען דער אלטער פאטער פון בעשולדיגטען רודאלף האאס האט דאס דערהערט, איז ער געפאלען אין חלשות פון פרייד. אבער עס האט נאך געדויערט א גאנצע שעה, ביז מען האט דורכגעפיהרט די נויטיגע פארמאליטעט און האאס האט ענדליך געקענט פאהרען אהיים.

דער ארעסטירטער האאס האט, אלס מאדערנער מענש, וואס איז פלוצלינג אריינגעפאלען אין אזא שרעקליכער סיטואציע געפיהרט א טאג-בוך, אין וועלכען ער האט געשריבען פאר זיך אליין, כדי ער זאל נישט משוגע ווערען, — ווי ער זאגט.

פון זיין טאג-בוך, ווייזט זיך ארויס. דאס ער האט פון אנהויב געמיינט, אז אלע, מיט וועלכע ער האט צו טון, אפילו דער קאמיסאר ט. האלד און דער ריכטער קעלינג. זענען זיינע גוטע פריינד און זיי מיינען נאר זיין טובה. ער פערצייכענט ביי זיך אין טאג-בוך: „ט. האלד איז זעהר אנשטענדיג און בעהאנדעלט מיך גוט“. דער אדוואקאט קומט צו איהם און פערזיכערט איהם, אז דער ערעסט קען דויערען העכסטענס א פאר טעג דערווייל פיהרט מען איהם צום אויספארשונגס-ריכטער געשמידט אין קייטען און פון דעם אויספארשונגס-ריכטער דערהערט ער די שרעקליכע ווערטער, דאס ער איז א מערדער פון העלינג.

דעם 24-טען יוני שרייבט ער: איך פריר. אבער איך מוז צוזאמענעמען מיין ענערגיע, איך מוז מיך האלטען. ווען איך וואלט נאר נישט אזוי פיל געטראכט וועגען מיינע קינדער! איך מוז א סך לייענען אום זיך א ביסעל צושטרייען. וואס וועט איצט ווערען פון מיין גוטען נאמען, פון פאבריק, פון מיין פערמעגען?

א צווייט מאל שרייבט ער: ווען איך וואלט געקענט שווערען דאס איך בין אומשולדיג! אבער וואס העלפט איצט מיין שבועה! דאס בעוואוסטזיין, דאס איך גילט היינט נישט מעהר אלס גאנצער מענש, איז דאס ערגסטע און עס מאכט מיך משוגע. איך מוז שטענדיג וועגען דעם טראכטען. וואס, פאר א גליק עס איז פאר מיר אין אומגליק, וואס מיין פאמיליע האט פון וואנען צו לעבען. וואס טוט אבער א פאמיליע ביי וועלכען מען רייסט ארויס דעם שפייזער און זיי האבען נישט קיין געלד פון וואנען צו לעבען?

שפעטער דעם 5-טען יולי, שרייבט ער, דאס ער זעהט ארויס, אז קאמיסאר האלד מיינט דאס נישט גוט מיט איהם. מיינע נערווען ווערען מיר אפגעשוואכט, איך האב מורא פאר א קריזיס. איך פיהל, אז מיין געזונד-צושטאנד פערערגערט זיך יעדען טאג. איך האב היינט אויסגעמאסטען מיין צימער און איך ווייס וויפיל פוס ער האלט אין דער לענג און אין דער ברייט.

עס ווערט מיר אלץ שווערער צו דענקען. ס'דאכט זיך מיר, אז איך האב פערלוירען דעם פערשטאנד. אפשר האב איך טאקי עפעס געטון אין אנ'אומבעוואוסטען צושטאנד? ווער ווייס וואו איך האלט אין דער וועלט?

אינטערעסאנט איז, אז די לעצטע צעהן טעג האט האאס אין זיין טאג-בוך כמעט גארנישט נאטירט. ער האט מורא, אז מען וועט איהם דאס טאג-בוך, צונעהמען אדער מען וועט דאס וועלען אויסנוצען געגען איהם.

אויף דער לעצטער זייט איז נאר דא איין ווארט געשריבען מיט גרויסע אותיות „פריי“!!! דאס ווארט האט ער געשריבען אין דעם מאמענט ווען דער אדוואקאט איז געקומען און האט איהם געמאלדען, אז ער איז פריי.

וואס פון דעם פראצעס זאל נישט ווערען, איז דאס טאג-בוך יעדענפאלס אנ'אינטערעסאנטער מענשליכער דאקומענט.

ש. נערמיזע.

* * *

בערלין. צום בעפרייטען פון תפיסה יודישען סוחר האאס, וועלכער איז אומשולדיג געווען פערמישט אין מאגדעבורגער מארד-ענין, קומען טעגליך אן הונדערטער בעגריסונגס-בריוו, נישט וועניגער בעקומט אבער האאס אויך דראהונגס-בריף מצד די דייטשע פעלקישע און אנטיסעמיטען.

מען טיילט מיט, אז האאס האט בדעה צוציציהען צום געריכט א רייה דייטשע פעלקישע צייטונגען פאר בעליידיגען זיין נאמען און שעדיגען זיין פירמע מיט'ן פערשפרייטען קלאנגען, אז זי איז נישט געווען צאהלונגס-פעהיג. האאס פאדערט פון די צייטונגען צוריקצוקעהרען די היזקות, וואס זיי האבען אנגעמאכט דער פירמע מיט'ן פערשפרייטען פון די קלאנגען.

רעגען

און די פער'פעקט'ע מענשהייט.

גערעכט אויף זיי!

זיי האבען זיך עס בשר פערדינט, די יודען, אז מען זאל זיך מיט זיי ביי יעדער געלעגענהייט רעכענען און אפרעכענען!

אז א פאלק האט אזעלכע גרויסע השפעות; אז עס בעוועגט מיט וועלט-קאפיטאלען, מיט וועלט-אינדוסטריען; אז וואו עס מאכט זיך נאר א בן-אדם א יוצא מן הכלל — מאכט מען איהם פאר א משלנו נוק, פאר א יודיש קינד. (מען קלייבט זיך נישט פונאנדער: צי איז עס א וועלט-גאון, צי, להבדיל, א פילם-שפילערין — למשל, זוזאנא לענגלען).

אז מען איז דאך סתם אתה בחרתנוניקעס, וואס האבען שטענדיג א דירעקטען קאנטאקט מיט'ן רבונו של עולם, און די מאראקאנער פון דער שטאט פעץ ווייסען עס בפירוש, אז עס איז אזוי, טא פארוואס זאלען זיי נישט האבען קיין תרעומות צו יודען, הלמאי זיי ווירקען נישט אויס ביי די הויכע הימלישע אינסטאנצען, עס זאל אויפהערען די טריקעניש, און די ציסטערנען זאלען אנגעפולט ווערען מיט וואסער, ווארום — אזוי ווי די וואסער-ציסטערנען אין פעץ זענען שוין אויסגעשעפט און די מחמד'נישע תפלה וועגען „טל ומטר“ ריהרט נישט אללאה'ס הארץ, מוזען זיך דאך די יודען אריינלעגען, און אלס „פריווילעגירטע און פאווארייזירטע“, אויספועל'ן א יורה אדער א מלקוש פאר די פעץ-מוסולמענער.

אניעט, זיי ווילען זיך נישט אריינלעגען — וועט מען אין זיי אריינלייגען, וויפיל עס וועט זיך נאר לאזען לויט'ן יושר פון אללאה'ן און זיין נביא מחמד, און — נאך מעהרער!

דערצעהלט מאקי א דעפעשע פון פאריז, אז אין דער מאראקאנישער שטאט פעץ זענען פארגעקומען ערנסטע עקסצעסען געגען יודען דערפאר ווייל עס געהט נישט קיין רעגען. די מוסולמענישע בעפעלקערונג — ווערט אין דער דעפעשע איבערגעגעבען — לעבט אין גרויסער דענערווירונג און אויפרעגונג, און אלס רעזולטאט זענען דא פיל צושלאגענע און פערוואונדעטע... יודען!

אודאי — גערעכט אויף זיי, אויף די יודען. זאלען זיי נישט זיין אזעלכע שטארקע מחותנים מיט'ן רבונו של עולם!

מילא, ווירקען אויף אמעריקא, אויף לאנדאן, זיי זאלען פון ציים-צו-צייט אריינווארפען א הלואה'לע — דאס ווילען זיי און קאנען נישט; אבער — אבער ארויסקריגען פון די טרוקענע הימלען א ביסעל רעגען-וואסער, דאס קאנען זיי דוקא יא, נאר... משמעות — זיי ווילען נישט!

היינט זאגט אליין, איז דען די פער'פעקטע מענשהייט נישט גערעכט?!

מן.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אווענד צו קליניק-פרייזען, פון 31 גדאנסקא 31.

Dr. Prybulski

זאוואדזקא 6, טעל. 25-38.

ווענערישע- און האר- הויט - קראנקה, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראלן. נעמט אן 9—1, 4—8 אוו., דאמען: 4—5

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונערליכע קראנקהייט. ספעצ. לונגען או הארץ קראנקהייטען בעשטראלונגען מיט קוואנטליכט בערג-זון.

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג. 1317

ניַער פאָלקסבלאַט
17. אויגוסט 1926.

דאָס לאָדזער לעבּען

ניַער פאָלקסבלאַט
17. אויגוסט 1926.

17 דינסטאָג ז אלול תרפ"ו	אויגוסט. זון־אויפגאַנג 4,10 זון־אונטערגאַנג 6,57 לענג פון טאָג 14,24

פון דער רעדאַקציע.

פון מאָרגען אָן הויבּען זיך ווידער אָן רעגולער צו דרוקען אין אונזער צייטונג די זכרונות פון לאָדזער רב ר' אליהו חיים מייזעל זצ"ל.

דאָקומענטען
אַרייַנצופאָהרען קיין דאַנציג.

(ס) די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט האָט אַרויסגעגעבען נייע פאָרשריפטען, וועלכע רעגולירען די פראַגע פון די נויטיגע דאָקומענטען ביים אַריינפאָהרען אָדער אַדורכפאָהרען קיין דאַנציג.

לויט די דאָזיגע פאָרשריפטען מוז אַ פוילישער בירגער האָבען אַ פוילישען פאַס מיט אַ פאָטאָגראַפיע. עס זענען נישט גילטיג קיין לעגיטימאַציעס פון בעאַמטע, פון שולעס און אוניווערזיטעטען, רעדאַקציעס, מיליטער־ביכלעך אָדער פעראיינס־ביכלעך.

אין לאָדז
איז נישטאָ קיין עפידעמיע פון שאַרלאַך.

(מ) צוליב דעם וואָס אין אייניגע היגע צייטונגען האָט זיך בּעוויזען אַ ידיעה, אַז אין לאָדז הערשט איצט אַן עפידעמיע פון שאַרלאַך, ערקלעהרט די געזונדהייטס־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, אַז לויט די סטאַטיסטישע דאַטען זענען היי יאָהר פערהאַן ווייניגער שאַרלאַך קראַנקע ווי אין יאָהר 1925, אַזוי, אַז וועגען קיין עפידעמיע קען קיין רייד נישט זיין.

קאַמף מיט'ן יקרות.

(אָ) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע, וועלכע ווערט לעצטענס געפיהרט דורך דער רעגירונג געגען יקרות, זאָל די טעג אַרויסגעגעבען ווערען אַ פערארדנונג צו דער אַדמיניסטראַציע־מאַכט, זי זאָל אַכטונג געבען, אַז די פרייזען אויף מעהל און ברויט זאָלען נישט שטייגען העכער ווי די שטייגענדע פרייזען פון דער תבואה.

ש. קאַפּלאַנסקי קומט קיין לאָדז.

אין די נאָהענטסטע טעג קומט קיין לאָדז דער בעקאַנטער פועלי־ציוניסטישער טהוער אינזש. ש. קאַפּלאַנסקי – מיטגליד פון וועלט־פערבאַנד „פועלי־ציון (פעראייניגט מיט צ. ס. פ.) מיטגליד פון אַקצ.־קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער־אָרגאַניזאַציע און לייטער פון קאָלאָניזאַציע דעפּאַרטאַמענט אין ארץ־ישראל.

דער חשוב'ער גאַסט וועט אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט אויף דער טעמע: „א"י אין איצטיגען מאָמענט".

דער גאַסט, וועלכער האָט פערבראַכט אַ רייה יאָהרען אין א"י, שטעהט אין דער אַרבּייטער־בּעוועגונג דאָרטען און פיהרט אָן מיט דער קאָלאָניזאַטאָרישער אַרבּייט פון דער ציוניסט. לייטונג אין א"י.

בּיי די לוין־וועבּער.

אין דער נייער פערוואַלטונג פון לוין־וועבּער־מייסטער־פעראיין זענען אַריין די ה"ה: פּרעזעס; מ. מאָשקאָוויטש – יאָזעפאָוויטש – וויצע; קלוטשקאָווסקי – סעקרעטאַר; זלאָטניצקי – קאַסיר. קאַנדידאַטען: לעווין, קאָק, מאָשקאָוויטש לייב, טאַראָנטשיק, ראָזענצווייג, קרזעפּיצקי, בראַנער, א. שטיין, יאַקובּאָוויטש און רובּינשטיין. רעוויזיע־קאָמיסיע: שאַמפּאַנער און ראַזענצווייג.

דער קאָנפליקט אין די שטאָטישע אינסטיטוציעס איז נאָך נישט געענדיגט.
מעגליכקייט פון אַ נייעם שטרייק אין די טראַמוואַיען.

(אָ) עהרענעכטען איז אין לאָקאַל פון די שטאָטישע אַרבּייטער פאָרגעקומען אַן אויסעראָרדענטליכע זיצונג פון „דער קאָמיסיע פון פינף", כדי אַרומצורעדען די ווייטערדיגע טאַקטיק און צוזאַמענהאַנג מיט דעם ליקווידירטען שטרייק.

אַ לענגערע דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען דער בעשלוס פון מאַגיסטראַט וועגען פיהרען די אונטערהאַנדלונגען אויפ'ן מאַגיסטראַט־באָדען.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען ווייטער פעסט צו שטעהן אויפ'ן גרונד פון פּראָטאָקאָל פון 9־טען אויגוסט און דעם קאָנפליקט צו ליקווידירען מיט דער הילף פון דער קאָמיסיע אונטער דעם פאָרזיץ פון וואָיעוואָדע צוליבּ דער עקשנות'דיגער שטעלונג אין דער פראַגע פון דער טראַמוואַי־געזעלשאַפט איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען וועגען אַן אינטערווענץ צו דעם וואָיעוואָדע.

(פ) נעכטען זענען צום וויצע־וואָיעוואָדע אָסאַליגסקי, געקומען די פיער דערוויילטע אַרבּייטער פון דער טראַמוואַי־געזעלשאַפט מיט די פאָרשטעהער פון דער „קאָמיסיע פון פינף" און געבעטען, אַז דער וואָיעוואָדע זאָל נאָכאַמאָל אינטערווענירען ביי דער טראַמוואַי־דירעקציע וועגען צוריק צונעהמען צו דער אַרבּייטען די פיער אַרבּייטער, וועלכע זענען אָבּגעזאָגט געוואָרען צוליבּ'ן אנטייל־נעהמען אין שטרייק.

די פאָרשטעהער האָבּען ערקלעהרט, אַז אויבּ די פאָדערונג וועט נישט נאָכגעגעבּען ווערען קען דערגעהען ווידער צו אַ שטרייק אין דער טראַמוואַי־געזעלשאַפט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער וויצע־וואָיעוואָדע אָבּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן דירעקטאָר ווערנער, וועלכער האָט ערקלעהרט, אַז די אַרבּייטער זענען אָבּגעזאָגט צוליבּ דעם, וואָס זיי האָבּען אָנגענומען טעראָר־מיטלען געגען די טראַמוואַי אָנגעשטעלטע, וועלכע האָבּען נישט געוואָלט צושטעהן צום שטרייק.

שטרייק אין דער זאַקען־בראַנזשע אָהן ענדערונג.
פאַבּריקאַנטען ווילען נישט אונטערהאַנדלען בעת'ן שטרייק.

(ב) נעכטען איז ביים אַרבּייטס אינספּעקטאָר פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען שטרייק אין דער זאַקען־בראַנזשע.

די פאָרשטעהער פון די פאַבּריקאַנטען האָבּען באַלד ביים אָנהויבּ ערקלעהרט, אַז זיי האָבּען אַ בעשלוס פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די זאָקען־פאַבּריקאַנטען נישט צופיהרען קיין שום אונטערהאַנדלונגען מיט די אַרבּייטער בעת אַ שטרייק, די קאָנפערענץ קען ערשט פאָרקומען דעמאָלט ווען די אַרבּייטער, וועלען איבּעררייסען דעם שטרייק. גלייכצייטיג האָבּען די פאַבּריקאַנטען ערקלעהרט, אַז אויבּ נאָכ'ן ליקווידירען דעם שטרייק וועט נישט קענען קומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען די צדדים געהען זיי איין אויף אַן אַרביטראַזש, דער אַרביטער זאָל זיין דער אַרבּייטס־אינספּעקטאָר.

דער פאָרשטעהער פון די אַרבּייטער ה' דאַניעלעוויטש האָט דעריויף ערקלעהרט, אַז די אַרבּייטער וועלען נישט צוטרעטען צו דער אַרבּייט פאַר דער ערלעדיגונג פון דער הוספה פראַגע.

די קאָנפערענץ איז דעריבּער איבּערגעריסען געוואָרען אָהן שום רעזולטאַט.

ניצול געוואָרען פון אַ זיכערען טויט.
אַ 2 יעהריג קינד פאַלט אַראָפּ פון 4־טען שטאָק און בלייבּט אינגאַנצען אונבּעשעדיגט.

(–) נעכטען אינדערפריה איז אויף ווסכאָדניאַ 20 אַ 2־יעהריג קינד אַראָפּגעפאַלען פון 4־טען שטאָק און על פי נס אַרויס אינגאַנצען אונבּעשעדיגט. דער פאָרפאַל איז פאָרגעקומען אויף פאָלגענדען אופן:

אין דעם דערמאָנטען הויז אין דער קווער־אָפיצינע אויפ'ן פירטען שטאָק וואוינט ה' עמנואל גרינצווייג מיט זיין פאַמיליע: אַ פרוי און 4 קינדער. נעכטען אינדערפריה איז פרוי גרינצווייג געווען בּעשעפטיגט אין צימער בעת איהר יונגסטעס קינד, וואָס איז אַלט קוים 2 יאָהר האָט זיך געשפּילט אין קיך מיט ציקערלעך, וואָס דער פאָטער האָט געהאַט דעם קינד איבּערגעלאָזען.

די פענסטער אין קיך זענען ביז דער העלפט פערקראַטעוועט.

פלוצלינג האָט דאָס קינד אַרויסגעלאָזען אַ ציקערל דורכ'ן פענסטער. דאָס קינד האָט גאָרנישט קיין סך נאָכגעטראַכט, זיך אויפגעדראַפּעט אויפ'ן פענסטער, איבּערגעגאַנגען איבּער דער קראַטע און אַראָפּגעפאַלען פון פענסטער. אין דעם אויגענבּליק האָט דאָס בעמערקט די מוטער פון ם קינד. זי האָט אָנגעהויבּען שטאַרק שרייען, זיך איינגאַנצען פערלוירען און געעפענט דאָס פענסטער און געוואָלט זיך פון דאָרט אַרויסוואַרפען. ערשט די שכנים האָבּען זי אָפּגעהאַלטען פון דעם שרעקליכען שריט.

דאָס קינד איז אָבּער נישט געפאַלען אויפ'ן ברוק נאָר אויף אַ דעכעל פון אַ קוילען־בודע, וועלכע געפינט זיך אונטער די פענסטער פון די גרינצווייג. דאָס קינד האָט זיך אַפילו נישט צוּוויינט, נאָר האָט זיך נייגעריג אַרומגעקוקט ווי עס געפונט זיך. אויפ'ן הויף איז דערווייל געוואָרען אַ גרויסער צוזאַמענלויף פון מענשען. מען האָט צוגעשטעלט אַ לייטער צו דעם דעכעל, אַראָפּגענומען פון דאָרט דאָס קינד און עס איבּערגעגעבּען דער מוטער. דאָס קינד האָט נישט בּעקומען די מינדעסטע וואונד. עס איז געזונד און מונטער, אַזוי ווי ס'וואָלט גאָרנישט פּאַסירט.

צוזאַמענשטויס פון אַ טראַמוואַי מיט אַ קוילען־וואַגען.
אַ פרוי שווער פערוואונדעט געוואָרען.

(אָ) נעכטען נאָכמיטאָג איז אויף פּעטריקאָווער גאַס, נעבען גייערס אַמבּולאַטאָריע פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס פון אַ טראַמוואַי מיט אַ קוילען־וואַגען, וואָס האָט שיער נישט געקאָסט דאָס לעבען פון אַ יונגער פרוי.

ווען דער מאַשיניסט פון טראַמוואַי נומער 11 ראַגאַלסקי איז געפאָהרען מיט אַ שנעלער טעמפּאָ אין דער ריכטונג צו גייער'ס מאַרק, האָט ער פלוצלינג בעמערקט אויף די שינעס אַ קוילען־וואַגען. נישט קוקענדיג אויף די געגעבּענע סיגנאַלען, איז דער פורמאַן נישט אַראָפּגעפאָהרען פון די שינעס. דער מאַשיניסט האָט דעמאָלסט מיט אַלע כוחות געוואָלט פערהאַלטען דעם וואַגאָן, נאָר דאָס האָט זיך איהם נישט איינגעגעבּען צוליבּ דער גרויסער שנעליגקייט פון גאַנג. אין דער לעצטער מינוט האָט דאָס בעמערקט דער פורמאַן און האָט געוואָלט אַראָפּפאָהרען פון די שינעס, נאָר ער האָט עס געמאַכט אַזוי אונגעשיקט, אַז ער האָט מיט אַ דישעל אויסגעהאַקט צוויי שויבען פון טראַמוואַי. דערביי האָט די פרוי זינאַ זאַפּיאַ (נייע 'ס מאַרק 2) געקריגען אַ שטאַרקען קלאַפּ איבּער'ן קאָפּ מיט'ן דישעל. דער געשיקטער פורמאַן יוזעף יאַנקאָווסקי איז אַרעסטירט געוואָרען.

איינשלעפּערס אַרבּייטען אין די דערפער.
גענומען אַ נאַכטלעגער און צוגענומען פערשידענע חפצים.

(אָ) אין דאָרף וואָיאַגאָוואָ מעלע האָט זיך צום סאָלטיס געמעלדעט אַ פערזאָן און געבּעטען איהם צו בעשטימען אַ נאַכטלעגער, דערביי האָט ער פאָרגעשטעלט אַ מיליטער־ביכעל אויפ'ן נאָמען פון יאַן גאָלעמביאָווסקי.

דער סאָלטיס האָט דעם אונבעקאַנטען איבּערגעשיקט צו איינעם פון די דאָרפס־איינוואוינער, אַ געוויסען סקעטאַ.

אויף צו מאָרגענס האָבּען זיך די שכנים זעהר געוואונדערט, וואָס קיינער פון סקעטאַ'ס לייט איז נישט אויפגעשטאַנען צו דער אַרבּייט. זייענדיג זעהר אונרוהיג, זענען די שכנים אַריין צו סקעטאַ'ן אין דער וואוינונג. דאָרט איז די גאַנצע פאַמיליע סקעטאַ געלעגען איינגעזונקען אין אַ טיפען שלאָף. פון דעם איינשלעפּער גאָלעמביאָווסקי איז קיין שפּור נישט געווען.

מיט גרויס מיה האָט זיך איינגעגעבּען אויפצוּוועקען די שלאָפענדע. ווען זיי האָבּען זיך גענומען אַרומקוקען אין דער וואוינונג, האָבּען זיי בעמערקט, אַז ס'פעהלט זיי אַ גאַנצע רייה טייערע זאַכען אין דער ווערט פון 1500 זלאָטיס. ס'ווערט אויס, אַז דער „אורח" האָט מיט עפּיס אַ מיטעל איינגעשלעפערט די פאַמיליע סקעטאַ און שפּעטער צוגענומען די טייערסטע זאַכען, מיט וועלכע ער איז נעלם געוואָרען.

Lekarz-Dentysta
P. ŻYTNICKA-KAHANOWA
ציריקגעקעהרט.
Konstantynowska 9
Telefon 33-53.

מ'גיט צאָהלט נישט קיין וועקסלען?

(ס) די קרעדיט־שוץ־אָפּטיילונג ביים סוחרים פעראיין פּיעטריקאָווער 73 טיילט מיט, אַז פאָלגענדע פירמעס לאָזען פּראָטעסטירען זייערע אייגענע וועקסלען: ב. וויינבּערג, נאַרוטאָוויטש 23. י. גאָרדין, אַנדזשעיאַ 58. ב. ווינער, גאָוואָמעסקאַ 19, ווי אויך די וואַרשעווער פירמעס: מ. גליקסבערג, קופּיעצקאַ 11, י. פּיושיק, דזשיקאַ 11, ברידער שיווקאַ, נענשאַ 10, ל. בלום, בענדין, ליסמאַן – סקאַזשיסקאַ, י. פּיעקאַרש – פּינסק און ג גורוויטש – ווילנאַ.

אויבּ ס'איז ווייניג...
העלפען מיר האָבּען נאָך אַ שטייער.

(אָ) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון דער פינאַנץ־קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט איז אָנגענומען געוואָרען דער פּראָיעקט, וועגען אַ נייעם שטייער אויף צו בויען און קאָנסערווירען די לאָדזער גאַסען.

דער פּראָיעקט דאַרף נאָך בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן פּלענום פון מאַגיסטראַט.

מאָראַל־ציגיינישע.
ווי אַזוי בעקומט מען זיי?

(אי) די פּערזאָנען, וועלכע בעמיהען זיך צו בעקומען אַן אַזוי־גערופענע „שוויאַדעצטוואָ מאָראַלנאָשטשי", וועלכע איז נויטיג פאַרצושטעלען אין פערשידענע אַמטען דאַרפען די בקשה מיט די געהעריגע שטעמפּעל־מאַרקען איבּערגעבען אין דעם פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט, אין וועלכען די פּעטענטען וואוינען.

פערברעכערישע מוטער וואַרפט אַוועק איהר קינד.

(ב) זאָפיאַ סאַביעצקאַ, וועלענדיג פּטור ווערען פון איהר ניי־געבוירענעם קינד האָט עס אַריינגעוואָרפען אין קלאָזעט.

דאָס שרעקליכע פערברעכען איז ענטדעקט געוואָרען, מ'זענען אַרויסגערופען געוואָרען די פּייערלעשער. וועלכע האָבּען דאָס קינד אַרויסגענומען פון די אומריינקייטען שוין אַ טויטעס. די פערברעכערישע מוטער איז אַרעסטירט געוואָרען.

זעלבּסטמאָרד.

(ב) אויף עק זשעראָמסקאַ און ראַדוואַנסקאַ האָט זיך געפּרובּט צו נעהמען דאָס לעבּען דורך אויסטרינקען עסיגעסענץ אַ געוויסע העלענאַ קילינסקאַ (ניזקאַ 5).

די פּאָגאָטאָוויע האָט די זעלבּסטמערדערין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

געכאַפּט ביי דער האַנד.

(ב) עטליכע גנבים האָבּען געפּרובּט צו בעגעהען אַ גנבה דורך אויסהאַקען אַ לאָך אין דער מויער פון פּאָמאָרסקאַ 62, זיי זענען געכאַפּט געוואָרען ביי דער האַנד און אַרעסטירט געוואָרען דאָס זענען פראַנטשישעק מאַלאָוואַניעץ, עדוואַרד בוכוואַלד און אַלעקסאַנדער פּושעדזשוויענק.

ווילסט איר פאַר
רעסטעריי־בּעזיצער
רעסטעריי־ברעטלעך און אַלע בעדערפענישן מיט פלאַכע און רונדע
שטיפטען פאַר שמאָלע און בּרייטע רייסערס צו בעקומען ביי
A. Szlezynger
CEGIELNIANA 66.
869 Telefon 24-49.

די פעראייניגונג פון יודישע קליינהענדלער-פעראיינען אין פוילען.

אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען אין דער קליינהענדלער-וועלט וויכטיגע געשעהעניש. אין די ביידע פעראיינען, וואָס האָבען געפיהרט אַ געגענזייטיגען קאַמף צווישען זיך, איז ענדליך אַרויסגערוקט געוואָרען אַ געזונדע קאָנצעפציע צו פעראייניגען זיך.

די דאָזיגע קאָנצעפציע איז ענטשטאַנען נישט אין די רייהען פון די קליינהענדלער, נאָר פון זייטיגע פערזאָנען, יודישע שריפטשטעלער און זשורנאַליסטען, וואָס האָבען נישט געקאָנט גלייכגילטיג צוקוקען זיך צו דער דעזאָרגאַניזאַציע, וואָס האָט געהערשט אין די קרייזען פון קליינעם מסחר.

די שוין יאָרען, וועלכע שטאַמען היסטאָריש צוליב פערזענליכע אַמביציעס, האָבען זיך בולט אַרויסגעוויזען אויף די צוויי אַלגעמיינע פערזאַמלונגען, וואָס זענען נעכטען אייגעאָרדענט געוואָרען אויף דזיקאַ 5 און אויף מילנאַ 10.

אַ בעזונדער „הייסע" שטימונג האָט בעהערשט אויף דער פערזאַמלונג אין׳ם אַמאַליגען „פּאָלקיסטישען" פעראיין אויף דזיקאַ 5.

עס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען צוויי קאַנדידאַטורען: די פּראָווינצער פון ה׳ מילשטיין (לובלין) און די וואַרשעווער ה׳ גייפּעלד׳ן פון נאָווי דוואָר. בעזיגט האָט די קאַנדידאַטור פון ה׳ מילשטיין.

דער בעריכט, וואָס איז אָפּגעגעבען געוואָרען דורך דעם פערוואַלטונגס-מיטגליד ה׳ ווערטעמקרויט, האָט אַרויסגערופען אַ אויגעהויער שאַרפע דיסקוסיע מיט פערזענליכע אַנגריפען געגען ה׳ ווערטעמקרויט.

די פּראָווינצער דעלעגאַטען האָבען פערלאָזט די פערזאַמלונג און אָנגענומען צווישען זיך אַ בעשלוס, צו מאַכען אַן אַלגעמיינע בעראַטונג פון אַלע פּראָווינצער, וואָס געהערען צו ביידע פעראיינען.

צווישען די פּראָווינצער הערשט אַ קאָלאָסאַלע אויפרעגונג.

שפּעט אין אָוונט זענען פאָרגעקומען וואַהלען צו דער עקזעקוטיווע. די פּראָווינצער דעלעגאַטען האָבען נישט גענומען קיין אַנטייל אין די וואַהלען.

די זיצונג אין׳ם פעראיין אויף מילנע 10 איז געפיהרט געוואָרען דורך ה׳ אָרנשטיין פון לעמבערג. נאָך דעם בעריכט וואָס איז אָפּגעגעבען געוואָרען דורך דעם פּאָרזיצענדען ה׳ קייס, האָט זיך ענטוויקעלט אַ הייסע דיסקוסיע אין וועלכע עס האָבען אַנטייל גענומען פערשידענע וואַרשעווער און פּראָווינצער דעלעגאַטען. עס זענען געווען מאָמענטען, ווען עס האָט געדראָהט, אַז ס׳וועט קומען צו אַ געשלעג.

די זיצונגען האָבען געדויערט ביז 12 ביינאַכט און די אַלגעמיינע קאָנפערענץ אין זאַל פון קהלה-ראַט, וואָס האָט זיך געדאַרפט אָנהויבען 8 אַ זייגער אין אָוונד, האָט זיך אָנגעהויבען נאָך 12 אַ זייגער ביינאַכט.

צו דער דאָזיגער זיצונג זענען אָנגעקומען אַ גרויסע צאָהל דעלעגאַטען און עס פיהלט זיך אין זאַל אַ געהויבענע שטימונג. ביים פאָרזיץ-טיש געפינען זיך די מיטגלידער פון דער אַלטער עקזעקוטיווע מיט ה׳ טרעבערניק בראש, וועלכער ערקלערט, אַז די פעראייניגונג פון די קליינהענדלער אין פוילען איז אַ געשעהענער פאַקט.

די דאָזיגע ערקלערונג, רופט אַרויס אַ שטורם פון אַפּלאָדיסמענטען ביי אַלע דעלעגאַטען.

די זיצונג האָט זיך פערענדיגט ה״פ 2 אַ זייגער ביינאַכט. עס איז אויסגעקליבען אַ פערמאַנענט-אויסשוס פון 13 פערזאָן. פון וואַרשע זענען אַריין די ה״ה: טרעבערניק, ראָזענבערג, ווערמקרויט, בעססער און קאהן. פון דער פּראָווינץ: ליבט, ראָוונאָ; וויינשטאָק, טשענסטאָכאָוו; פעדער, קאַליש; בערנער, ראַדאָמסק; פינקעלשטיין משה, בריסק; רוס, בענדין; אָרנשטיין, לעמבערג און קערשענבוים, לאָדז.

פון נומער 1 ביז 1076.

די לאָגע אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע וועלען בעקומען אונטערשטיצונג.

(ס) ס׳איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען פערטיילען די 66 טויזענד זלאָטיס, וועלכע דאָס מיניסטעריום האָט בעשטימט צו פערטיילען אין חודש אויגוסט פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע.

די קאָנפערענץ האָט בעשלאָסען, אַז די אויסצאָהלונגען וועלען פאָרקומען היינט דעם 17. און מאָרגען דעם 18. 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג. פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען לעגיטימאַציעס מיט די נומערן פון 1 ביז 1076.

„לאָקאַטאָר" וועט ווייטער בויען הייזער.

מיניסטעריום זאָגט צו איזהר שטיצע.

(אָ) עהערנעכטען איז פון וואַרשא צוריקגעקומען די דעלעגאַציע פון דער געזעלשאַפט „לאָקאַטאָר".

די דעלעגאַציע האָט אָפּגעהאַלטען אַ רייהע קאָנפערענצען מיט דעם אַרבייטס-מיניסטער, וועלכער האָט צוגעזאָגט אונטערצושטיצען די געזעלשאַפט אין איהרע אַרבייטען. די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען אויף דער שלעכטער פינאַנציעלער לאַגע פון די געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע האָבען אָנגעהויבען בויען נייע הייזער און וועלכע דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָווענאָ" זאָגט אָב צו געבען די קרעדיטען. צוליב דעם קאָן נישט פערענדיגט ווערען דאָס בויען פון די הייזער.

רעזאָלוציע פונ׳ם „צוזאַמענפאָהר פון די שטעט".

(פּ) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון צוזאַמענפאָהר האָבען געהאַלטען רעפעראַטען ד״ר מיזשינסקי — וועגען „רעבירונגס-קרעדיטען אויף אויסצובויען די שטעט" און אינזש. גאָלדבערג וועגען דער „בוי-אַקציע אין דער פּראָווינץ".

אין דער דיסקוסיע זענען אַרויסגעזאָגט געוואָרען די ווינשען, אַז ס׳זאָל איינבעאָרדענט ווערען צוזאַמענפאָהרען יעדען האַלבען יאָהר, און אַז זיי זאָלען בעטראַכט ווערען פראַגען פון געזעלשאַפטליכער שוץ, עפענטליכער געזונדהייט, שפּיטאָלען פאַר גייסטיג קראַנקע א. א. וו. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז 1) ס׳זאָל פערקלענערט ווערען די ציגזען פאַר די בוי-קרעדיטען; 2) פערלייכטערען דאָס דערהאַלטען הלוואה-קרעדיטען אויף בוי-צוועקען; 3) די קרעדיטען פאַר די גמינעס זאָלען געהעכערט ווערען ביז 100 פּראָצ. פונ׳ם קאָסטען-אָנשלאָג; פאַר קאָאָפּעראַטיוועס — ביז 95 פּראָצ. און פאַר פּריוואַטע אינסטיטוציעס — 85 פּראָצ. די רעזאָלוציע פאָדערט אויך, אַז דער גאַנצער לאָקאַל-שטייער זאָל פערווענדעט ווערען אויף בוי-קרעדיטען.

7 אין אָוונט איז דער צוזאַמענפאָהר געשלאָסען געוואָרען.

די קראַנקען-קאַסע חרנ׳ט זיך:

צו דעם ד״ר סאַמבאָרסקי קומט געהאַלט.

(ס) ווי בעקאַנט האָט די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע אָפּגעשטעלט אין זיין טעטיגקייט דעם דירעקטאָר ד״ר סאַמבאָרסקי, וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַפערע אין דער בידגאָשטשער דיסקאָנטאָ-באַנק. לויט׳ן אָפּמאַך וואָס ד״ר סאַמבאָרסקי האָט מיט דער ראַנקען-קאַסע, איז די קאַסע מחויב אין אַזאַ פאַל אויסצוצאָהלען דעם ד״ר סאַמבאָרסקי אַ האַלבע גאַזשע. אַ טייל מיטגלידער פון דער פערוואַלטונג זענען אָבער דערמיט נישט מסכים און די פראַגע וועט ענטגילטיג דעצידירט ווערען אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קראַנקען-קאַסע.

דעם אַמט פון דירעקטאָר ערפילט דערווייל דער וויצע-דירעקטאָר ה׳ שוסטער.

רעגירונג רעגולירט די אפּראָוויזאַציע

חיל זיך משאלי-עצה זיין מיט לאָדז.

(ס) ווי בעקאַנט איז די רעגירונג צוגעטרעטען צו רעגולירען היינטיגעס יאָהר די אַפּראָוויזאַציע-פּראַגע. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וועלען קיין לאָדז קומען ספּעציעלע דעלעגאַטען פון אינערן-מיניסטעריום, כדי זיך צו בעקענען אויפ׳ן אָרט מיט דער מעגליכקייט פון אָנהויבען גרעסערע אינוועסטיציע-אַרבייטען דורך דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג. עס האַנדעלט זיך וועגען בויען מעכאַנישע בעקעריען, אייז-קעלערען א. א. וו. די רעגירונג וועט צו דעם צוועק אַסיגנירען פאַר לאָדז אַן אַנטשפּרעכענדע סומע.

קאָנפליקט אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור.

(פּ) נעכטען איז אין אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין וועלכען ס׳האָבען אַנטיילגענומען פאָרשטעהער פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור און אַ דעלעגאַציע פון אַרבייטער ס׳איז בעטראַכט געוואָרען דער קאָנפליקט, וועלכער איז ענטשטאַנען אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור צוליב דעם וואָס די אַרבייטער זאָגען זיך אָפּ צו אַרבייטען גלייכצייטיג אויף 4 מאַשינען.

דאָס אַרבייטס-פערמיטלונגס-ביוראָ האָט צוגעטיילט 100 אַרבייטער צו דער פאַבריק, נאָר יענע ענטזאָגען זיך צו אַרבייטען ביי די דערמאָנטע בעדינגונגען. אין דער פּראַגע האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר דער פאָנד פאַר אַרבייטסלאָזע מיט דער ביטע אַרויסצוגעבען אַ מיינונג, צי קומט די אַרבייטער וועלכע ס׳איז שטיצע.

צו קיין פערשטענדיגונג איז אויף דער קאָנפערענץ נישט געקומען. דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועט נאָך אויפ׳ן אָרט בעטראַכטען די אַרבייטס-בעדינגונגען און שפּעטער צוזאַמענרופען אַ נייע קאָנפערענץ.

געעפענט די אויסשטעלונג „שטאָדט און וואוינונג".

(פּ) נעכטען 10 פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער אויסשטעלונג „שטאָדט און וואוינונג", וועלכע געפינט זיך אין לאָקאַל פון דער שולע אויף נאָוואָ-טאַרגאָווע.

אין דער ערעפנונג האָט צווישען אַנדערע גענומען אַנטייל גענומען דער וויצע-וואָיעוואָדע ד״ר אָסאָלינסקי. אַ בעגריסונגס-רעדע האָט געהאַלטען דער וויצע-פּרעזידענט גראָשקאָווסקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף דער בעדייטונג פון דער אויסשטעלונג. די געסט האָבען מיט גרויס אינטערעס בעטראַכט די אויסגעשטעלטע עקספּאָנאַטען, צווישען וועלכע עס געפינט זיך אַ גאַנצע רייהע פּלענער און שקיצען פון פּלאַנמעסיגען שטאָדט, אויסבוי פון מערב-אייראָפּעאישע שטעדט, פּראָיעקטען פון בעאַמטען-הייזער, פאָטאָגראַפיעס פון גאָרטען-שטעדט א. אָ. וו.

נאָכ׳ן בעטראַכטען פון דער אויסשטעלונג האָבען די געסט בעזוכט אַ גאַנצע רייהע הייזער און שטאָדטישע איינריכטונגען.

פון דער העברעאישער שול „שלום-עליכם".

די העברעאישע 7-קלאַסיגע עלעמענטאַר-שולע אויפ׳ן נאָמען פון שלום-עליכם פון דעם פעראיין פאַר יודישע פאָלקס-שולען און פאַר-שול-ערציהונג (פּאָלודניאָווע 11) געהט איבער פון נייעם שול-יאָהר אונטער דער לייטונג פון דעם אויסגעצייכענטען העברעאישען פּעדאַגאָג ה׳ חיים חיבן און ווערט רעאָרגאַניזירט אַלס אַ 7-קלאַסיגע שולע.

די אַביטוריענטען פון דער „שלום-עליכם"-שולע וועלען האָבען דאָס רעכט אַריינצוטרעטען אין דער 5-טער קלאַס פון די יודישע גימנאַזיעס.

אויך דער גן-ילדים ביי דער שולע ווערט געגנצליך רעאָרגאַניזירט און וועט איבערגעטראָגען ווערען אין אַ נייעם גרויסען לאָקאַל אויף שענקעוויטש 3.

מעלדונג.

אַכטונג דאַמען בעשעפטיגטע שניידער-אַרבייטער.

מיטוואָך ד. 18-טען ד. ח. פּינקטליך האַלב 8 אָוונט קומט-פאָר אַ פאַך-פערזאַמלונג אין לאָקאַל פון בעקליידונגס-פעראיין (פּיעטרקאָווער 85) אויפ׳ן טאָג-אָרדנונג: זעהר וויכטיגע פראַגען. אַלע מוזען זיין פּינקטליך.

147 די פאַך קאָמיסיע.

אויסשטעלונגען אין לאָדז.

(אָ) די געזעלשאַפט „וויסטאַווי מאָלסקיע" אָרדנען איין אין לאָדז אַ ווירטשאַפטליך-היגיענישע אויסשטעלונג, וועלכע וועט פאָרקומען פון 10. ביז 24. אָקטאָבער. די זעלבע געזעלשאַפט האָט איינגעאָרדנעט אין טשענסטאָכאָוו די לאַנדווירטשאַפט אינדוסטריעלע אויסשטעלונג, וועלכע האָט גרויס ערפאָלג.

(או) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די טעג בעזוכען אַ גאַנצע רייהע שטעטלעך פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע די בעוועגליכע אויסשטעלונג, וועלכע איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער ל.אָ.פּ.פּ. (ליגע פאַר לופט-פערטיידיגונג).

די דערמאָנטע אויסשטעלונג האָט שוין בעזוכט אַ רייהע שטעטלער און אַנדערע וואָיעוואָדזשטוועס, וואו זי האָט געהאַט גרויס ערפאָלג.

אויף דער זעלבער אויסשטעלונג ווערען אויך פערקויפט פערשידענע ביכלעך פון ל.אָ.פּ.פּ.

צוגענומען ביי דעם ווייב דעם נדן

און געשריבען תנאים מיט דער כלה.

די „קראָכמאַלנע" גאַס נעהמט זיך אָן די משיוודע פון דער געליטענע

אין וואַרשא אויף שליוקאַ 54 איז מיט איניגע וואָכען צוריק אָנגעקומען אַלס דינסט די 18-יעהריגע צלאָווע דודעלזאָק, אַ פּראָווינצער מיידעל.

אין זעלבען הויף אין א קעלער-וואוינונג האָט געוואוינט צוזאַמען מיט אַ מוטער אַן אַלמנה, דער 18-יעהריגער גרינס-הענדלער יודעל ראָזענשטרויך.

ביידע יונגע מענשען פלעגען זיך טרעפען אויף די טרעפּ, פלעגען פלירטעווען: אין פיהרען אַ גאַנצע „ליבע" ביז דאָס שאָר איז געוואָרען חתן-כלה און פאַראַיאַהרען האָט מען געשריבען מיט מזל תנאים.

דאָנערשטאָג אין אָוונד זענען די איינוואוינער פון הויז פּלוצלונג אַלאַרמירט געוואָרען דורך שרעקליכע געשרייען, אַ פערדעכטיגער טומל האָט זיך געטראָגען פון ראָזענשטרויכס קעלער-שטוב און ווען די שכנים זענען זיך צוגעלאָפען, האָבען זיי דערזעהען אַזאַ בילד:

דער קעלער איז געווען איבערפילט מיט ווייבער, יודענעס, מיידלעך, יודען און יונגען. אַלע האָבען געשריגען און האָבען מערדערליך געשלאָגען די אַלטע ראָזענשטרויך און די כלה-מויד.

איינע פון די שכנות, פרוי ביילע קאַפּיטקאַ, האָט זיך געפּרובט אַקטיוו אַריינמישען אין דער זאַך האָט חברה זי אָפּגעצוואָגען מיט אַ שיסעל קאָכעדיגע וואַסער.

אויפ׳ן אַליאַרם פון די שכנים איז אָנגעלאָפען פּאָליציי און ערשט דאַן איז געלונגען איינשטילען דעם „פּאָגראָם".

מען האָט אַרויסגערופען די גיכע הילף, וועלכע האָט באַנדאַזשירט די פערוואונדעטע.

די כלה האָט געהאַט 12 וואונדען די פרוי קאַפּיטקאַ איז שווער אָפּגעבריהט געוואָרען אויפ׳ן גאַנצען לייב.

אין קאָמיסאַריאַט האָט זיך אַרויסגעוויזען פאָלגענדעס:

דער 18-יעהריגער יודעל ראָזענשטרויך, וואָס האָט געשריבען תנאים מיט דער דינסט דודעלזאָק, האָט נאָך מיט איניגע וואָכען צוריק חתונה געהאַט מיט אַ מיידעל פון דער קראָכמאַלנאַ גאַס.

איניגע טעג נאָך דער חתונה האָט ער זי אָבער פערלאָזט. צונעהמענדיג ביי איהר דעם „נדן", וואָס איז בעשטאַנען פון 600 זלאָטעס.

ווען מען איז אויף קראָכמאַלנאַ גאַס געוואויר געוואָרען, אַז יודעל האָט געשריבען תנאים מיט אַ צווייט מיידעל, איז אַ חברה פוהרמאַנעס פון „קראָכמאַלנאַ" גאַס אַוועק נקמה-נעהמען. טרעפענדיג אין דער וואוינונג די אַלטע ראָזענשטרויך מיט דער כלה, האָבען זיי אָנגעהויבען געבען קלעפּ.

נאָכדעם ווי עס איז צונויפגעשטעלט געוואָרען דער פּראָטאָקאָל און חברה האָט פערלאָזט דעם קאָמיסאַריאַט האָט עמיצער צווויסען געטהון אַז יודעל האָט זיך אומגעקעהרט אַהיים.

חברה איז דאַן צוריק אַריין אין דער וואוינונג און, טרעפענדיג דעם יונגערמאַן, האָבען זיי אָנגעהויבען פאָדערן צוריק די 600 זלאָטעס.

עס איז ווידער געקומען צו אַ גרויסער געשלעג און אַוואַנטורע, וועלכע די פּאָליציי האָט אַרום האַלב 12 ביינאַכט ליקווידירט.

איצט איז יודעל מיט זיין כלה פערשוואונדען געוואָרען, „קראָכמאַלנאַ" זוכט זיי און קאָן זיי בשום אופן נישט געפונען.

א טראגעדיע פון א פערלוירען קינד.

בשעת דער מלחמה האט אין פאריז עקזיסטירט די אזוי-גערופענע „סקור-דע-גער", א ארגאניזאציע, מיט'ן צוועק צו געבען הילף די פראנצויזען, וואס זענען פערטריבען געווארען פון זייערע ערטער צוליב דעם קריג. די פליכטלינגע פלעגען אין דעם אזיל, (וועלכער האט זיך געפונען אין דער געביידע פונ'ם סעמינאר סען-סיולפיס) בעקומען א היים, עסען אז"וו. מעהר ווי 40,000 אומגליקליכע זענען דורכגעגאנגען דורך דער דאזיגער פילאנטראפישע ארגאניזאציע.

אין יוני 1917, בשעת עס זענען פאר-געקומען העפטיגע קאמפען אין צפון פון לאנד, האט א צוג פון שאגו גע-בראכט קיין פאריז 400 קינדער. א טייל פון זיי איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון זייערע עלטערען. א סך זענען אבער געוועזען אליין. צווישען די יתומים איז געוועזען א 4-יעהריג יונגעל, וועלכער האט כסדר געוויינט. ער האט ערקלערט דער בארמהערציגער שוועסטע, אז זיין פאטער איז אין מיליטער און אז זיין מוטער איז פערשוואונדען געווארען ער האט זיך אנגערופען מיט'ן נאמען רענע בורע. דאס קינד איז געוועזען שטארק פערוואונדעט, ווייל אויף דעם צוג האבען אונטערוועגס די דייטשע עראפלאנען געווארפען באמבעס. נאך א קינד האט דערצעהלט, אז דעם 4-יאה-ריגען בורע האט בעגלייט ביז'ן צוג אין שאני א דאמע, וועלכע איז נאכדעם פערשוואונדען געווארען.

דערווייל איז דורך א פאר יאהר. דאס קינד איז געזונד געווארען, פון אזיל האט מען איהם אריבערגעפיהרט אין דער פראווינץ, וואו פאר די קריגס-יתומים האט מען ארגאניזירט קינדער-קאלאניעס. דער קריג האט זיך געענדיגט. כמעט אלע קינדער זענען ארויסגעפא-ערט געווארען פון זייערע עלטערען. בלויז דעם רענע בורע האט קיינער נישט גע-פאדערט. דער בעל הבית פונ'ם שלאס, וואו בורע האט פערבראכט א פאר יאהר האט איהם נישט געוואלט איבער-געבען אין א געוועהנליכען קינדער-אזיל און האט איהם גענומען צו זיך אין פאריז, וואו ער האט איהם געהאדעוועט.

איצט, ווען בורע איז שוין 13 יאהר אלט און מען דארף איהם לערנען, שטעהען אויף נייע שוועריגקייטען. קיין שול וויל איהם נישט אננעהמען, ווייל ער האט נישט קיינע פאפירען, קיינע דא-קומענטען, וואס זאלען בעשטעטיגען זיין נאמען, זיין ציוויל-צושטאנד. דער טריבונאל האט סוף כל סוף ארויסגע-געבען פאפירען, וואס גיבען דעם קינד א לעגאלען נאמען א. א. וו. די פאמיליע וואס האלט איהם וויל אבער איהם וויי-טער נישט האלטען, נישט זייענדיג זיכער, אז ער האט נישט קיין עלטערען, וואס קענען איהם אמאל פאדערען. ס'איז דארום בעשלאסען געווארען צו מעל-דען וועגען דעם אין דער גאנצער פרעסע. כדי עלטערען אדער קרובים פון בורע אויב זיי עקזיסטירען, זאלען האבען די מעגליכקייטען אפצורופען זיך.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטשווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

1909. אנ'איינקעל פון א גרויסען יוד. דער אוקאז וועגען אנערקענען די בוס-קער מיגעראל-קוואלען די בעדייטונג פון אנ'עפענטליכען געבוי, איז ארויסגע-געבען געווארען דעם 18. אפ יל א. ס. 1886 יאהר.

1910. א האנדווערקער פון אלטשטאט. עס איז א פראגע, צי עס האנדעלט זיך וועגען שטייערן, אדער וועגען א פריוואט-חוב אין ערשטען פאל קאן מען אייך די מאשין נישט ליציטירען. אין צווייטען פאל אויב עס איז נישט פאר האן קיין אנדערע זאכען אין שטוב קאן מען די עקזעקוציע אנווענדען אפילו אויף דער איינציגער מאשין.

1911. א לעזער פון פשעדבוז. איהר קענט אפקויפען די ליציטירטע זאכען, איהר דארפט זאגאר נישט אליין קויפען אויף דער ליציטאציע, נור איהר קאנט שיקען א בעפאלמעכטיגטען פער-

קופאו.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בײַם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגע-געבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 17-טען אויגוסט 1926.

טרעטער. איהר מוזט איינצאהלען א קויציע אין דער הויך פון 1-צעהנטעל פון דער סומע, אויף וויפיל עס איז אפגעשאצט געווארען דאס ארויסגע-שטעלטע אויף דער ליציטאציע פערמע-גען, אויב דעם מלוות פרעטענציע בע-טרעפט נישט ווייניגער פון דער סומע דארף ער נישט אריינטראגען קיין קויציע.

1912. א. ב-ן.
הגם איהר האט זיך אין אייער אפע-לאציע-אנקלאגע אויף דעם זעלבען עדות נאכאמאל נישט פעררופען קאן אבער דאס קרייז-געריכט איהם נאכאמאל אויסהערען.

1913. א שט. לעזער, נאוואמיעסקא-ג.
אויב די פערזאן וועט מיט אפיציעלע דאקומענטען בעווייזען, אז ער געפינט זיך אהן הפסקה אין אויסלאנד שוין זייט דעם יאהר 1917, דראהט איהם נישט קיין שטראף.

1914. א מאטורשיסט פון יודישען גימנאזיום.
איהר וועט בעקומען פון בילדונגס-מיניסטער אנ'ערלויבניש אויף אנ'אויל-גאווען אויסלענדישען פאס בלויז אין דעם פאל, ווען איהר טרעט אריין אין אזא אויסלענדישע הויך-שול, וואס איז אין פוילען נישט פארהאן. אדער איה-

שטעלט צו א בעשטעטיגונג פון א פוי-לישע הויך-שול, אז מען האט אייך צו-ליב מאנגעל אין ארט נישט אנגענומען.

1915. א לאקאט., פעטראקאווער 116.
נישט בלויז דער אורזשאנד ראזיצמ-טשי נור אויך דאס פרידענס-געריכט איז בערופען פעסטצושטעלען דאס גרונד דירה-געלד.

1916. חיים ג.
א שוואגער קאן אין א ציוויל-פראצעס קיין עדות נישט זיין, איבעריגענס אויב איהר האט נישט קיין אנדערע בעווייזען קאנט איהר אויך פערפיהרען א שטראף פראצעס. אין אזא פאל מעגט איהר זיך שוין אויפ'ן שוואגער פעררופען.

--

1917. א לאקאטאר פון סקלאדאווא.
ביי וואוינונגס-סכסוכים דארף מען זיך נישט פעררופען אונבעדיינגט אויף א שריפטליכען אפמאך. איהר קאנט דעם אדער יענעם אומשטאנד בעווייזען אויך אויף אנ'אנדער אופן.

1918. א. ר.
1919. א לעזער, וואלבארסקא 30.
1920. א לעזערין, פעטריקאווער 82.
1921. א שט. לעזער פון טאלנא-נאס.
1922. ש. וו.
1923. יאקיבאוויטש, מליגארסקא 7.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג אין רעדאקציע, מיטברענגענדיג די ציי-טונג.

די רענאמירטע שולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ.
7-קלאסיגע
שולע
פון
פ. קאצענעלזאן
נאחומאב
נייעגאס 6
צווישען נאוואמיעסקע און וואלבאדניא.
עס ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאהר
שילער און שילערינס.
א ספעציעלער פארבערייטונגס-קלאס פאר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. א גרויסער פראגראם פון העבראיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי קודש ווערען געלערנט אונטער דער הנהלה און השגחה פון בערי'המטען אלטען למדן
ר' בנימין יעקב קאצענעלזאן.
ביי דער שולע עקזיסטירט פאר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאהר
א פרעבעל-שולע / Freblówka
פוילישע און העבראישע לידער און לייכטע געשפרעכען.
גימנאסטיק מיט מוזיק. רוטמישע טענץ. האנד-ארבייט.
אנפאנגס-לעהרע פון לעזען, שרייבען פויליש און עברי (דאווענען).
נאכמיטאג-שולע 50% ביליגער.
נאכמיטאג - פרעבעלשולע.
979
איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אוונט.

8-טע טוגג!
דאס „נייע פאלקסבלאט"
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אלע באהן קיאסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען.
נעהמט אן פון 6 – 7, זונטאג פון 3–4.

Dr. med. Rózaner
ספעציאל-ארצט פאר חירורגישע און הויט קראנקהייטען, בעהאנדלונג מיט קונסטליכע זונן-ליכט.
9 דזשעלנא 9
1-סטער שטאק. טעלעפאן 28-98
נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8.

Dr. med.
ALEKSANDER MARGOLIS
81 PIOTRKOWSKA 81.
Telefon 2-81.
powrócił.
142

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מו-נער-שוואכע קראנקהייטען. 839
היילונג מיט קווארץ-לאמפען (הויך-אלפיער) נעמט אן פון 9—11 און פון 5–8 אוונט.

א קאמישע געשיכטע מיט א באנדע לעמבערגער גנבים,
וועלכע האבען זיך פערשטעלט פאר „גוטע יודען"

— נו, פארוואס שלאגסטו נישט? — זאגט דער רבי רוהיג — פארוואס?

דער גענעראל שטעהט ווי א גולם און ריהרט נישט מיט דער האנד.

אלע יודען, ווייבער, דער האטעל-אייגענטימער בלייבען שטעהן מיט אויפגעריסענע אויגען.

— א מופת! א מופת!

דער גבאי מאכט זיך נישט דערפון. ער זאגט שטיל, דער רבי זאל נישט הערען:

— ווייס איך וואס! — זאגט ער — אויך מיר א מופת! ביי איהם, זאל לע-בען און געזונד זיין, שפילט עס אזא ראלע, ווי אויסטרינקען א גלאז וואסער. אז ער איז דער גרעסטער בעל מופת צו עקרות. ממש ער בעווייזט מופתים אויף שריט און טריט.

דער גענעראל שטעהט נאך אלץ ווי א גולם, מיט דער אויפגעהויבענער האנד אין דער הויך און קוקט מיט גרויסע בעטענדיגע אויגען אויפ'ן רבי'ן. דער רבי קוקט זיך אויף איהם נישט אום, און לערנט ווייטער אין ספר. ביז די יודען אליין הויבען אן רחמנות האבען אויפ'ן אומגליקליכען גענעראל, און בעטען פאר זייגעטוועגען ביים צדיק:

— הייליגער צדיק, זייט איהם מוחל.

דער רבי וויל נישט.

— הייליגער מאן, זאל ער קומען אויף אנדערע העגד!

דער רבי וויל נישט.

— גרויסער צדיק, צוליב איהם קע-נען מיר אלע יודען פון שטעטעל ליי-דען. זייט איהם מוחל!

— טא זאל ער צוזאגען — זאגט ענדליך דער רבי — אז ער וועט קיינ-מאל מעהר נישט זיין קיין שונא ישראל.

— הייליגער צדיק, — ער קען דאך נישט רעדען. דאס לשון איז דאך ביי איהם אפגענומען. ווי אזוי רעדט מען מיט איהם.

— נישקשה, — זאגט דער צדיק — ער וועט באלד רעדען...

יודען שטעהען מיט אפענע אויגען און קוקען זיך צו. דער רבי פערגלאצט די אויגען, גלעט זיך ביי דער בארד און זאגט שטיל א שפרוך.

— נו, רעד!

דער גענעראל הויבט אן שטאמלען.

— בעסער! — זאגט דער צדיק — העכער!

דער גענעראל הויבט אן בעסער רעדען.

— נאך בעסער! — גיט איהם דער רב אונטער חשק — שטארקער!

— זייט מוחל! — זאגט דער גענע-ראל מיט א לויטערער שטימע.

— וועסט שוין מעהר נישט אויפהוי-בען קיין האנד אויף קיין יוד? — פרעגט דער צדיק.

— ניין, — זאגט דער גענעראל.

— וועסט ליב האבען יודען?

— כ'וועל ליב האבען.

— וועסט נישט טון מעהר יודען קיין שלעכטס?

— ניין.

— שווער צו!

— הייליגער מאן, איך קען דאך נישט, איך קען דאך נישט ריהרען מיט קיין האנד!

— לאז אראפ די האנד! — בעפעהלט דער צדיק. דער גענעראל לאזט אויגענ-בליקליך אראפ די האנד.

— שווער!

— איך שווער!

— און איצט פאהר שוין אוועק פון דאנען, אנטלויף, און לאמיך נישט קו-קען מעהר אויף דיין טמא פרצוף!

— שוין די מינוט, הייליגער מאן!

— זאגט דער גענעראל, פאלט דעם צדיק צו די פיס, קושט איהם אויס די גוט-יודישע ווייבע פאנטאפעל און אנט-לויפט מיט'ן דינער, ווי פון א שרפה.

צומארגענס קאכט מיט'ן גוטען יוד, דעם בעל מופת, אויף מיילען ווייט יודען קומען מיט דער באהן, מיט שיפען, מיט פערד און וואגען, צו פוס. ווייבער לויפען פון אלע זייטען. דער גבאי שרייבט קוויטלעך און נעהמט פדיונות. אלץ נעהמט ער, געלד, זאכען, אפילו גאלדענע פינגערלעך הייסט ער די ווייבער אראפציהען פון די פינגער און איהם אוועקגעבען. ער הייסט אויס-טון די אויערינגלעך.

און דערנאך, אז ער איז שוין פול אנגעשטאפט מיט געלד, גאלד און זיל-בער, בעגעגענט ער זיך מיט'ן „גענע-ראל" און זיין „דינער" דעם „זעלנער". און מען צוטיילט זיך מיט אלעם, וואס מ'האט צונויפגענומען, און מ'פאהרט אין א צווייטער שטאט, וואו די גע-שיכטע חזר'ט זיך איבער.

לעצטענס האט זיך די באנדע צו-קריגט. דער „רבי" האט אנגעשלעפט געלד און אויסבעהאלטען פון זיין שותף דעם „גענעראל". דער גענעראל איז געווארען בייז און אויפגעהויבען די האנד און טאקי פערפאהרען דעם „רבי'ן" אין די צייהנער.

דאסמאל האט זיך דעם „בעל-מופת" נישט איינגעגעבען מיט א מופת אפצו-האלטען די האנד פון דעם בייזען „גע-נעראל", און ער האט טאקע געכאפט די אמת'ע פעטש. האט דאך דעם גבאי פערדראסען למאי דער „גענעראל שלאגט זיין „רבי'ן", האט ער דערלאנגט דעם „גענעראל" אין די צייהן. דאס האט דער זעלנער נישט געקענט פערטראגען למאי מען שלאגט זיין „גענעראל", האט ער אויסגעקיילט דעם „רבי'ן" מיט'ן „גבאי" זיינעם צוזאמען.

פון די געשרייען און גוואלדען איז זיך צונויפגעלאפען קינד און קייט הינ-טער די פענסטער און געהערט ווי די חברה טענה'ט זיך אויס:

— דו בעלפער, דו! — האט דער „רבי" געשריען צום „גענעראל" — דו היהנער-גנב, ווען נישט איך וואלסטו געהאט קרענק מיט ועהטאג.

— דו אלפאנס (פרויען-הענדלער)! — האט דער „גענעראל" געשריען צום „רבי'ן" — ווען נישט איך, וואלסטו נאך ביז היינט געלעגען אין תפיסה.

איצט שעמען זיך שטארק די טויזענ-דער יודען און יודענעס פון גאליציען און פוילען, וואס האבען זיך געלאזט אזוי מיאוס אריינגענארען פון א באנדע לעמבערגער גנבים און שווינדלער.

איבערהויפט פיהלען זיך נעביך שלעכט די עקרות, וואס זענען געגאנגען צום „רבי'ן", דעם בעל-מופת אום געהאלפען צו ווערען מיט קינדער...

סוף.

צי ווֶעמעז געהערט דאָס קינד נאָכ'ן טויט?

אינטערעסאַנטער פּראָצעס אין פּאַריז.

מאַרקיז דע קיִענעק האָט חתונה געהאַט מיט פּופצעהן יאָהר צוריק. ער שטאַמט פון די עלטסטע אַריסטאָקראַטישע פאַמיליען אין פראַנקרייך. אין דער שעהנסטער פּראַנצויזישער פּראָווינץ ברעטאָן, אויפ'ן ברעג פון אַטלאַנטישען ים, וועלכע איז אויסגעזעהם מיט די פּרעכטיגסטע היסטאָרישע פּלעצער, רוהען זיינע עלטערן און אורעלטערן און דאָרט געפינען זיך נאָך ביז צום היינטיגען טאָג זיינע שלעסער, פעלדער און אַגדערע גיטער... זיין פרוי איז געוועזן די טאָכטער פון דעם סענאַטאָר לעבריעז, פון די בעקאַנטסטע פּאַריזער פּערזענליכקייטען, וועלכער איז געוועזן אויך איינינע מאָל מיניסטער. די יונגע פּאָר פּאָלק האָבען זיך בעליבט און געלעבט זעהר גליקליך. דער מאַרקיז האָט אין די יאָהרען פון וועלט-קריג פערנומען די שטעלע פון אַמבאַסאַדאָר אין רומעניען, דערנאָך איז ער געוועזן דער גאָווערנער פון דער גרויסער פּראַנצויזישע קאָלאָניע מאַרטיניק, אין אַפריקע, און די יונגע פרוי האָט בעגלייט איהר מאַן אומעטום וואוהין זיין פּאָליטישע קאַריערע פלעגט איהם ברענגען. נאָך אין דעם ערשטען יאָהר גלייך נאָך זייער חתונה איז ביי זיי געבוירען געוואָרען אַ יונגעלע, זשאַן אַנטואַן, וועלכער איז געווען זייער ביידענס פרייד.

מיט אַ יאָהר דריי צוריק האָט דער מאַרקיז פערלאָזען זיין גאָווערנער-שטעלע אין מאַרטיניק, ווייל דאָס קינד האָט דאָרטען נישט געקענט איבערטראָגען די צו-הייסע אַפריקאַנישע לופט, און ער האָט זיך אומגעקעהרט אין פראַנקרייך. די אַריסטאָקראַטישע פּאָר, צוזאַמען מיט זייער קינד, האָבען זיך אָפּגעשטעלט אין דעם ערשט-קלאַסיגען קור-אָרט סען-זשאַן-דע-לוז, אין דרום-פראַנקרייך.

דאָ איז דאָס קינד, וואָס איז געווען זעהר שעהן און גראָטען, אָבער שוואַך אין געזונד, פּלוצלינג קראַנק געוואָרען אויף אַ לונגען-ענטצינדונג און איז געשטאָרבען. האָט מען איהם בעערדיגט אויף דעם דאָרטיגען בית עולם.

דערווייל אָבער זענען זיי, די פערטרויערטע עלטערן, אַוועקגעפאָהרען אין פּאַריז, וואו דער מאַרקיז האָט געזאָלט בעקומען אַ נייעם הויכען דיפּלאָמאַטישען פּאָסטען. ווייסט מען נישט, וואָס פאַר אַ שוואַרצע קאַץ איז פּלוצלינג פערביינעלאָפען צווישען מאַן און ווייב, אָבער זייער גוט לעבען, זייער ליבע און זייער גליק איז פּלוצלינג פערשוואונדען געוואָרען.

עס האָבען זיך אָנגעפאַנגען קריגעריייען, פאַרוואורפען, פּעררעסען, אָבנאַרעגישען, — און קיינער האָט נישט געוואוסט, ווער איז דער אמת'ער שולדיגער אין דעם צובראָכענעם פאַמיליען-לעבען. אין פּאַריז, וואו מען איז שטענדיג זעהר נייגעריג וועגען דעם, וואָס עס פערקאָכט זיך אין די „הויכע פענסטער", זענען וועגען-דעם אַרומגעשווירען זעהר פיל פּלאָטקעס. ווער עס האָט געוואָרפען די גאַנצע שולד אויפ'ן מאַרקיז, ווער — אויף זיין יונג ווייב.

נעענדיגט האָט זיך עס מיט אַן אָפיציעלער צושיידונג. צוליב דעם טאָג דאָל, מיט וועלכען עס האָט דאַן געשטורעמט אין די פאַריזער „הויכע פענסטער" איז קאַליע געוואָרען דעם מאַרקיז'ס דיפּלאָמאַטישע קאַריערע. האָט ער פערפּאַקט זיינע זאַכען און איז גאָר אוועקגעפאָהרען אין ברעטאָן און זיין אַלטען פּרעכטיגען היסטאָרישען שלאָס, און פערפיהרט דאָ אַ שטילען איינזאַמען לעבען. זיין געג'גט'ע פרוי איז געבליבען וואוינען אין פּאַריז.

אין דער איינזאַמקייט פון זיין שלאָס אין ברעטאָן האָט דער מאַרקיז דע קווענעק דערמאָנט זיך אָן זיין יונג פערשטאָרבענעם זוהן, וועלכען זיי האָבען אין ווענ מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק צייטווייליג בעערדיגט אין דעם קוראָרט סאַן-זשאַן-דע-לוס, און ער האָט געוואָלט איהם איבערפיהרען צו זיך, מען דאָסניי צו בעערדיגען אין זיין אייגענעם פאַמיליען-קבר.

אָבער צו דער זעלבער צייט האָט זיך אויך זיין געוועזענע פרוי פערבענקט נאָך איהר געשטאָרבענעם קינד, און זי האָט איהם געוואָלט האָבען נעבען זיך אין פּאַריז, וואו עס ליגען איהר פאָטער און איהר מוטער.

האָט זיך צווישען די געשיידענע מאַן און ווייב אָנגעהויבען אַ קריג צוליב'ן קינד, און דער סכסוך איז דערגאַנגען ביז אין דעם געריכט. די פרוי טענה'עט, אַז זי האָט דאָס קינד אויסגעטראָגען און אויסגעהאָדעוועט, איז ער איהרער און זי קען נישט דערלאָזען, אַז ער זאָל אויף אייביג איצט בעגראָבען ווערען אַזוי ווייט פון איהר אַוש אין ברעטאָן, אין דעם פאַמיליען קבר פון דער משפחה פון איהר מאַן, וועלכער איז פאַר איהר פּאָלשטענדיג פרעמד און פיינדליך, וואוהין מען וועט איהר קיינמאָל נישט לאָזען קומען און אויף וועלכען איהר אייגענע האַרץ אַליין וועט איהר קיינמאָל נישט דערלאָזען שטעלען אַ טריט... ניין, איהר קינד מוז בעגראָבען ווערען אין פּאַריז לעבען איהרע עלטערן, וואו זי וועט אויך מיט דער צייט ליגען!... זי איז זיין מוטער, און דאָס קינד איז איהרער!...

דער געוועזענער מאַן, דער מאַרקיז, טענה'עט פערקעהרט, אַז דאָס קינד איז זיינער, אַפילו נאָכ'ן טויט. עס איז נאָך ווייניג, וואָס די מוטער האָט איהם געטראָגען. ווען נישט ער, ווען נישט זיין פאָטער, וואָלט זי נישט געהאַט וואָס צו טראָגען!... אַ קינד איז „אַ ביין פון זיין פאָטער'ס ביינער, און פלייש פון זיין פאָטער'ס פלייש"... לויט אַלע געזעצע, לויט אַלע מנהגים, לויט אַלע רעליגיעס רעכענט זיך אַ זוהן אַ יורש פון זיין טאַטען און איז דער ווייטערדיגער פאָדעם פון דעם פאָטער'ס פאַמיליען-קנויל...

די פראַגע איז פאַר די פּאַריזער ריכטער געווען זעהר אַן'אונגעוועהנליכע און זעהר אַ האַרבע. ביידע צדדים האָבען געשטעלט די בעסטע אַדוואָקאַטען און יעדערער פון זיי האָט געבראַכט פיל לאָגישע בעווייזען. ענדליך האָט אָבער דער געריכט גע'פּסק'ענט, אַז בלויז דער פאָטער האָט די פולע רעכט איבער'ן קינד'ס לעצטען געדעכעניש. — הייסט דאָך דער געשטאָרבענער זוהן אויפ'ן פאָטער'ס נאָמען. מאַרקיז דע קווענעק, און אָט אַזוי שטעהט דאָך אָנגעשריבען אויך אויף דער מצבה. אפילו איין ביטע, וואָס די מוטער האָט אָנגעגעבען וועגען דעם, רופט זי דאָס טויטע קינד אָן מיט זיין פאָטערס פאַמיליען-נאָמען, איז זי דאָך אַליין מודה, אַז ער געהערט צום פאָטער מעהר ווי צו איהר;

אָבער דער אורטייל האָט נישט צופרירען געשטעלט די מוטער. זי זעהט אין דעם בלויז מאַנסבילשע אַכזריות פון ריכטער-מענער, און זי האָט אָנגעגעבען אַן'אַפּעל אויף דעם אורטייל און דעם העכערען פּאַריזער געריכט. זיצען אָבער אויך דאָרטען בלויז מענער, און די פערביטערטע מוטער ווייסט ביי זיך זיכער נישט קענען קריוודען אַ בעסערען אורטייל.

אָבער דערפאַר איז די גאַנצע פּאַריזער פרעסע אויף דער מוטער'ס זייט. אַלע אַנערקענען, אַז מען איז געגען איהר בעגאַנגען אַן'אונרעכט, וואָרום דער צובונד פון אַ מוטער צו איהר קינד איז דאָך שוין פון דער נאַטור שטאַרקער, ווי דער צובונד פון אַ פאָטער און דאָס אַליין גיט איהר שוין מעהר רעכט אויף איהם.

בלויז איין צייטונג בעמערקט, אַז אַנטשטאַט זיך צו קריגען איבער'ן לייבעס קינד'ס קבר, וואָלט נישט בעסער געווען איבער איהם צו שליסען ווידער אַ שלום, כדי דאָס קינד זאָל נישט דאַרפען אויף אייביג פערפרעמד ווערען נישט פון זיין טאַטען און נישט פון זיין מאַמען?!.. ווי לאַנג איז דען נאָך דאָס לעבען פון אַ מענש, קאָן מען דען עס נישט אָפּשטופּען ווי עס איז צוזאַמען ביז דער סוף וועט קומען?

י. ב-טש.

רעיעל און ביליג!

דעם גרעסטן אויסוואַהל פון

שטיהל געבעטע

פון אייגענער טישלעריי.

פערש. פאַסאַנען, אויך באַפּעצירער-אַרבייט,

מאַטראַצען, כאַזעטהעס און אַטאַמאַנעס.

רעפּעראַטורען צו ביליגע פּרייזען,

איז נאָר צו בעקומען ביי

ג. לעווקאָוויטש, לאָדז,

פּולנאַצנאַ 5, אין הויף, רעכטס.

קומט און איבערצייגט אייך! קומט און איבערצייגט אייך!

רעיעל און ביליג!

וויכטיג פאַר לעטניקעס!

בעפאָר איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, — דאָס נאָר אין דער פאַבריק

ש. שוואַרצאָווסקי

פּולנאַצנאַ 24 טעל. 31-85

בעקומט איהר שטענדיג אויף לאַגער אין גרויסען אויסוואַהל:

פּאַטענטירטע פעלד-בעטען פון דער בעוואוסטער מאַרקע „Palma-Patent" מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר,

מעטאַל-בעטען, לעזשאַקעס, האַמאַקעס, קינדער-בענקלעך, קינדער-שפּאַציר-וואָגענס אין- און אויסלענדישע.

פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו 18 זל. און פּאַלאָווע-14 זל.

אַלעס צו קאָנקורענץ-פּרייזען!

אין וואַלד פון לידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

320)

— איך האָב זיך געשוואוירען — האָט אויסגערופען דער פּאָרוטשניק בעננסבערג — אַז מיין שפּאַגע וועט דורכשטעכען דעם פערפעטערס האַרץ, אָדער איך וועל זיך אַליין דערשטעכען! שטערט מיר נישט ליכטער, צו בעשטראָפען דעם אויסוואורף! פון דעם אַנבעלאַנגט מיין אייגענער גורל! כל זמן איך האַלט אין מיין האַנד די דאָ יגע שפּאַגע, כל זמן זי עקזיסטירט, בין איך מחויב צו דערפילען מיין שבועה!

— אויב אַזוי וועט די שפּאַגע מעהר נישט עקזיסטירען! — האָט ליכטער געזאָגט.

מיט אַ שנעלער בעוועגונג האָט ער אַרויסגעכאַפּט די שפּאַגע פון דעם פּאָרוטשניקס הענד, און זי צובראָכען.

— וועה איז מיר! — האָט פערצווייפעלט אויסגערופען דער יונגער אָפיציר — וואָס האָט איהר געטון? איהר האָט מיך בעלעדיגט אַלס אָפיציר!

— איך האָב דאָס נישט געהאַט בדעה צו טון, און אויך נישט געטון! — האָט ליכטער רוהיג געענטפערט — איהר האָט געשוואוירען צו דערשטעכען מיט דער שפּאַגע דעם גראַף באַטיאַני אָדער זיך! אַזוי ווי אָבער די שפּאַגע עקזיסטירט שוין נישט מעהר, האָט שוין אייער שבועה אויך קיין בעדייטונג נישט!

— ניין-ניין! — האָט מיט אַ פערשטיקטען קול געזאָגט דער יונגער פּאָרוטשניק — איך האָב שוין מעהר קיין רעכט נישט צו טראָגען אַ מונדיר! מיין שפּאַגע איז צובראָכען און דער כבוד איז ביי מיר צוגענומען! עס בלייבט מיר נאָר אויס זיך צו נעמען ס'לעבען!

די לעצטע ווערטער זיינע זענען פערטויבט געוואָרען דורך מורא'דיגע געשרייען פון דעם אָנקומענדען המון.

מען האָט קוים געקאָנט פונאַנדערקלייבען איינצעלנע ווערטער, זידלערייען און קללות, וואָס האָבען אַרויסגעהויכט פון דעם אַלגעמיינעם ליאַרעם.

— ג הט אַוועק אין אַ זייט! — האָט ליכטער אויסגעשריגען צו אַרעליבאַ'ן און בענסבערג'ן — דער גערעכטער צאָרן פון פאָלק קאָן אויך אייך טרעפען, מחמת די סטיכישע מאַסע קלייבט זיך נישט פונאַנדער, ווער ס'איז שולדיג און ווער — אומשולדיג! אָט געהען זיי! מיינע חברים האָבען גוט דערפילט זייער אויפגאַבע! אָט געהען די קצבים מיט די מעסערס, אָט זענען די שמידען מיט די האַמער'ס, אָט — די רימערס מיט די ד צנגלעך! עס געהט אַ המון, וואָס איז שכור פאַר אויפרעגונג! ברוכים הבאים זייט געגריסט איהר וועקער פון מיין נקמה!

אין דער זעלבער מינוט איז דאָס אָרט לע'ם טויער איבערפולט געוואָרען פון המון.

גוט-געקליידעטע בירגער און אָפּגעריסענע יונגען, מענער און פרויען — אַלע מינים פון דער בעפעלקערונג האָבען דאָ אָהער אָנגעשטורעמט. געוועהנליך האָט איינער דעם אַנדערען נישט געקאָנט, אין קאָן זיין אַפילו אויסגעמיטען איינער דעם צווייטען, אין דער מינוט אָבער זענען זיי אַלע געווען פעראייניגט, ווי ברידער. זיי אַלעמען האָט בעגייסטערט איין-און-דערזעלבער געדאַנק, מיט זיי אַלע האָט אָנגעפיהרט איין צאָרן, און אַלע זענען געווען אַדורכגעדרונגען מיט שרעק פאַר זייער גורל.

דער גאַנצער המון האָט שוין געוואוסט, אַז דער קאָמענדאַנט פון דער פעסטונג האָט זיך געקליבען זיי צו פערקויפען, און זיי האָבען זיך צוזאַמענגעלאָפען, כדי זיך נוקם צו זיין אין דעם וואָס האָט זיך געשפּילט מיט זייער כבוד, לעבען און פערמעגען.

— וואו איז דער פעררעטער? — האָבען זיך געהערט אויסגעשרייען — וואו איז דער אויסוואורף, וועלכער האָט געוואָלט פערקויפען פּראָג? אַנו, דערלאַנגט איהם אַקאָרשט אַהער! מיר וועלען איהם צופליקען אויף שטיקלעך! וואו איז דער גראַף באַטיאַני? אַזאַ קאָמענדאַנט האָבען מיר, הייסט עס, געהאַט! איהם האָבען מיר אָנפערטרויט אונזער לעבען און פערמעגען! אויפהענגען בעדאַרף מען איהם! פערטלען דאַרף מען איהם! אין טייך דערטרינקען! וואו איז דער פעררעטער? דערלאַנגט איהם אַהער!

באַטיאַני האָט דאָס אַלץ געהערט.

דאָס בלוט איז פערגליווערט געוואָרען אין זיינע אָדערען פאַר פחד, פאַר דער מורא'דיגער שרעק, וואָס אַזאַ איז איהם נאָך נישט אויסגעקומען איבערצולעבען.

ער איז שוין געווען אין ביטערע סיטואַציעס, אין אויסגאַנגסלאָזע כמעט. ער האָט אָבער קיינמאָל נישט פערלוירען די האָפענונג אַרויסצודרייען זיך מיט גאַנצע ביינער.

דאָ זענען אָבער אָנגעלאָפען טויזענדער מענשען, אַדורכגעדרונגענע מיט איין געדאַנק — נקמה!

דער פאָלקס-צאָרן איז מורא'דיג, און כל זמן ער ווערט נישט בעצייטענס אָפּגעשטעלט פון אַן'אַנדער סטיכיע, צעפלאַקערט ער זיך אין אַ חה'שען אָנגעהויער.

באַטיאַני האָט איצט פערלוירען יעדער האָפענונג.

ער האָט אויף דער שנעל אָנגעהויבען צו מאַכען אַ סך הכל פון זיין גאַנצער פערגאַנגענהייט, און זיך דערמאָהנט, אַז זיין גאַנץ לעבען איז ער בעגאַנגען בלויז געמיינהייטען, נידערטרעכטיגקייטען און אַז מיט קיין מעשים-טובים קאָן ער זיך בכלל נישט איבערנעהמען.

דער געפיהל פון גיהסקייט איז פאַר איהם לחלוטין פרעמד און אונפערשטענדליך געווען.

אין בעצוג צו מכת האָבער איז ער תמיד געווען חינפה'דיג שמייכלענדיג, פערשטעהט זיך, כדי צו דערשלאָגען זיך צו זיינע פינסטערע צילען. די מענשען אָבער, וואָס זענען געווען אונטער זיין רשות, האָבען געהאַט אויסצושטעהן פון איהם געברענטע צרות. ער האָט זיי ממש בעהאַנדעלט, ווי שקלאַפען.

(פאָרטזעצונג קומט)

TEATR-ŚWIETLNY
„NOWOŚCI"
Piotrkowska, róg Głównej

סענסאציע! פון היינט בינע און עקראן צוזאמען! סענסאציע!
נאסטשפילען פון ארטיסטען פון די ווארשעווער בינעס!
WANDA NARKIEWICZ - כאראקטעריסטישע טענץ. ZOFIA DOBROŃSKA פרעהליכע לידער. ERWEST–דועט „אוירא-אוירא"
J. MANOLI–בערימ' אימיטאטאר פון חיות און פייגעל און פערשידענע טענץ. BOLESŁAW BOLIŃSKI בעוו. פוילישער הומאריסט.
אויף עקראן: דער טענצער
גרויסע דראמע אין 10 אקטען, לויט דער ערצעהלונג פון פ. האלענדער.
פרייזען אויף קינע-מאטאגראפישען סעאנס 30 גר., 60 גר. און 75 גר.

וויכטיג פאר סוחרים און הענדלער פון דער פראווינץ!
היימישע מיטאגען
איז צו בעקומען צו ביליגע פרייזען און מיט רעעלע בעהאנדלונג!
יעקב יצחק במוהר"ר בצלאל הלוי ז"ל דעמבינסקי
ושותפו גיסו יחיאל ראובן מענדרזשיצקי.
156
24 פעטריקאווער 24 (אין פראנט געשעפט.)

די פערוואלטונג פון דער
יודישער קהלה אין לאדז
מאכט בעקאנט דער לאדזער בעפעלקערונג, אז זי איז עם צו
צו פערדינגען פלעצער
אין דער שוהל אויף וואלבארסקא
גאס צו די קומענדע ימים נוראים.
די פלעצער וועט מען אנהויבען צו פערדינגען אין דער קאנצעלאריע פון דער שוהל פון דינסטאג, דעם 17-טען אויגוסט אין די שעה'ן פון 3 ביז 6 נאכמיטאג.
אלע חזקות זענען אונגילטיג און די פלעצער מוזען אויפ'ן נייעם געדינגען ווערען אויפסניי. אין געגענפאל וועט יעדער פלאץ פערדינגען ווערען.
124

בית ספר עממי עברי כללי בן-שבע מחלקת ע"ש
„שלום-עליכם"
של החברה ליסוד בתי-ספר עממיים וגני ילדים עבריים בלודז.
7-קל. העברעאישע קאעדוקאציאנס פאלקס-שולע אויפ'ן נאמען פון „שלום עליכם" ביי דער געז. פאר יודישע פאלקס-שולען און פארשול-ערציהונג אין
לאדז, פאלודניאווא 11, טעלעפאן 34-13
איז מודיע, אז עס ווערט אנגענומען איינשרייבונגען פון שילער און שילערינס אין די פראבעל שולע, ווי אויך אין דער A, B, C, I, II, III, IV אין דער IV קל. ווערט היי-יאהר איינגעפירט אזוי, אז די אבסאלווענטען פון אונזער שולע ווערען קאמפלעט פארבערייט צו דער V קלאס פון די יודישע גימנאזיעס.
אין שול יאהר 1926/27 וועלען די למודים אין אלע קלאסען פארקומען פארמיטאג.
מיט אנמעלדונגען ווענדען זיך פאלודניאווא 11, פראנט, 1 שטאק פון 9 ביז 1.
די דירעקציע.
151

בריליאנטען
גאלד, קונסט-ליכע ראמבאר-קוויטע!
ציהן אויך צובראכענע
ביזשוטעריע
קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען
I. FIJAŁKO, Piotrkowska 7, tel. 31-46
בעמערקונג: היינט ביליגער געלעגענהייטליכער אויספערקויף פון חפצים.
596

פאר 30 זל.
קען יעדער האבען עלעקטריש-באלייכטונג
אויסגעפיהרט דורך דער פירמע
ש. פ. שמארעוויטש
8 פאלודניאווא 8
מיט בעשטעטיגונג פון דער עלעקטראוניע
וויכטיג פאר הויזבעזיצער!
איהר שפארט 80 פראצענט שטראם.
489 אויסקונפט ווערט ערטיילט

Dr. med. I. BETTE
Piotrkowska 6, tel. 44-95
צוריקגעקומען.
נאכמ. 6 4 פון און פריה 11-8 פון אינ נאכמ.

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספעציאליסט פאר הויט און מין-קראנקהייטען
Zachodnia 62 (Cegielniana 23)
Tel. 29-52
צוריקגעקומען.
נאכמ. 12 10 פון אין פריה 5-7 פון

ארטאדאקסישע 7-קלאסיגע טעכטער-שולע
ציגעל-גאס 24 „בית-יעקב" ציגעל-גאס 24
מיר מאכען בעקאנט, אז די רעגולערע למודים אין אונזער שולע הויבען זיך אן מיטוואך.
ד. 1. סעפטעמבער ה. י., גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז דינסטאג דעם 24. או גוסט וועט פארקומען די עקזאמענס פון די יודאאיסטישע למודים—פאר די ניי-איינגעשריבענע שילעריג'ס. מיר מאכען אויפמערקזאם די עלטערן, וואס ווילען זייערע קינדער אריינגעבען אין אונזער שולע—אז לויט דער פארארדנונג פון שול-אינספעקטאר, וועט מען נאכ'ן 31 אויגוסט נישט קאנען אננעהמען קיין נייע שילעריג'ס.
גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז די שולע פון פרוי אננא גייסט קאמיענא 2. וועלכע רופט זיך „בית יעקב" האט נישט קיין געמיינזאמעס מיט אונזער שולע און מיר זענען נישט פאר איהר פעראנטווארטליך.
בעמערקונג: איינשרייבונגען קומען פאר טעגליך אין קאנצעלאריע פון 5 ביז 8 אווענד.
שול-דירעקטאריום פון „בית יעקב" ביי דער אגודה.
166

השבת אבדה!
קומענדיג פרייטאג, דעם 13 אויגוסט פון טשארנעצקא-גורא מיט דער לאדזער פאבריטשנע באהן, 2 א זייגער מיטאג איז על פי טעות פערטוישט געווארען דער באגאזש. איך בעט דעם עהרליכען מאן זיך אפצורופען, מען באגאזש איז געווען: 2 קישענס, 1 וואטאווע דעק, אונטערדעק, 4 מענער אבערהעמדער, 3 ציכלעך א. אז. וו. אלעס איז געצייכענט מיט די ליטערעס F R און L H איך בעט אבצוגרענגען צו
ראמשטיי, קאנסטאנטינער 13.
160

מחזורים 25 פראצענט ביליגער!
אין ווילנער ספרים-סקלאד
א. מ. גרובשטיין, וסכאדניא 54
איז צו בעקומען אלע ארט מחזורים, ווי אויך די וועלט-בערימטע „רב פנינים" מחזורים, געבונדען אין לייוונט און לעדער. ס'איז אויך צו בעקומען די טאשען-מחזורים „עבודת הקודש" אין א לוקסוס-אויסגאבע, א גרויסער אויסוואהל פון ש"ס, טורים, רמב"ם, חומשים, פסוקים, משניות, מדרשים און סידורים; ספעצ. כלה-סידורים אין קונסט-באנד; טליתים, גארטלען, קאפלען, ציצית, מזוזות, קינדער-גמרות, ספעצ. מתנות פאר פייערונגען. פאר חדר-קינדער ספעציעלער ראבאט! געדענקט דעם אדרעס:
א. מ. גרובשטיין, וסכאדניא 54
(פראנט, 1-טער שטאק).
958

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין טאמער יאר זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא פעטריקאווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי ביטעם לויט'ן אוסטאוו, קלאוזעס, ואבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס. אדוואקאניעס, רעקורסען– וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביזנעס אין אלע פאלציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, ארביטראזש-אקטען, אינטערציזיעס, אקטען דאראחייזיעס, קארנע ספראזעס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
503
שנעל, רעעל און ביליג!

ראנדזאנונג!
ווערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען דאנק דעם איינהאבער פון
פענסיאנאט „זדראוויע" לאסק, אוטראטא ה' יאקובאוויטש
פאר זיין גוטע בעהאנדלונג און פיינע בעדינונג,
וואס מיר האבען דארט געהאט מיט אכטונג
פאמיליע קליינמאן, גאלדמאן, אינזעלשטיין, קאהאניע און עפעלבוים.
148

אכטונג! אין מיין ערשטקלאסיגער אכטונג!
קירזשנער ווערען אנגענומען זעמטליכע פעלץ-אויסארבייטונג ווי אויך בעשטעלונגען פון אייגענע ווארען צו ביליגע פרייזען און גוטע בעדינגונגען.
מ. שאליט, פעטריקאווער 33

טליתים-פאבריק
אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל
ביי א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיענא 4,
אין צווייטען טויער. קומט און איבערצייגט אייך!
862
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צו וואשען.

קומט און איבערצייגט אייך
וואל גאנץ לאדז ווייסט, אז דער גרעסטער אויסוואל פון
געבעטענע שטיהל
פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאסטנער, אויך זעמטליכע טאפעצירער-ארבייט, ווי: מאטראצען, קאושעטקעס, אטאמאנס, רונדע טישלעך, גאנדאלקעס, איז נור צו בעקומען אמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי
י. א. וואשעבאווסקי,
10 נאוואמיעסקא 10.

28 נאר 28 נאר 28
פערקויפט נישט אייער
מעבעל!
דיוואנעס, פעלצען, אנציגער, ניי-מאשינען אד"וו, בעסער איהר איבערצייגט אייך גיכער ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ח. ראזניס, בענעדיקטא 28
נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויך לאגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל און גוטען צושטאנד, פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!
28 נאר 28 נאר 28

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר מעבעל
ראוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. וויצמאן נארוטאוויטשא 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29
ביי מיר איז שטענדיג פערשיד. געניצטע מעבעל
און גוטען צושטאנד צו פערקויפען
1374

אנאנסען - פרייז: [illegible]
אבאנאמענטס-פרייז: [illegible]
Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami. Ch. J. Bronowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.